Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 183

ՈՒՐԲԱԹ 10 ՕԳՈՍՏՈՍ 1884 (Ն. Տ.) 22 ՕԳՈՍՏՈՍ

30 ՇԷՎՎԱԼ 1301

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցմանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ. երկու անգամի համար [illegible] ղրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան.
իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده {اره‌ولك}

غزته‌سی اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պօլսոյ	համար	Տարեկան	գանձման	արժէք	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դրամը ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՈՒՐԲԱԹ 10 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՏՓՂԻՍԻ ՄՇԱԿ ՕՐԱԳԻՐՆ

Արեւելքի մէջ արտատպեցինք Տփղիսի Մշակ օրագրի խմբագիր Պ. Գ. Արծրունիի յայտարարութիւնն, յորմէ կը տեսնուէր թէ խմբագիրն կորսնցնելով իւր անձնական հարստութիւնը, կը հարկադրէր Մշակը չհրատարակել առժամանակ մի։

Մեր խորին ցաւակցութիւնն յայտնելով առ յարգելի Պ. Գրիգոր Արծրունի, լոկ քաղաքավարական պարտք մի չէ որ կը կատարենք, այլ մեր զգացած ցաւն արդարեւ խորին է և ճշմարիտ։

Մշակ տասներեք տարիներու մէջ իւր կատարած պաշտօնը մեծապէս պարտական է իւր խմբագրին նիւթական անկախ դրութեան։

Երբ թերթ մը չգոհանար միայն պաշտպան հանդիսանալով տիրապետած գաղափարներու, այլ ընդհակառակն երբ փափաքող է մեծ դեր մը կատարել, մարմնացնել այն գաղափարներու դէմ որք վտանգաւոր կը համարուին իրեն համար, թէպէտ և ժողովուրդ մը ի վաղուց ընտելացած լինի այդ գաղափարներուն, այդպիսի թերթ մը պէտք է որ կարենայ դիմադրել նիւթական վտանգաց որք գլխաւորապէս ծնունդ կ'առնուն թշնամի բանակի մը ձեռնարկներէ։

Մշակ մեծ գործ կատարեց Պ. Գրիգոր Արծրունիի առաջնորդութեամբ։ Ազգութիւն, փիլիսոփայութիւն, կրօնք, գրականութիւն, ամէն ինչ նոր տեսակէտներով Հայ ժողովրդի խորին ուշադրութեան և խորհրդածութեան առարկայ բրաւ։ Իւր ընդարձակ [illegible] թղթակցութիւններով և խմբագրական յօդուածներովը [illegible] մեծ խնդրոյ չափ կարեւորութիւն ընծայեց ժողովրդի կեանքին։ Իսկ իւր վիպասանութիւններն կը համապատասխանէին ժողովրդի հոգեկան տրամադրութեանց, և չատ փափագներու գոհացում տուին։

Թուրքիոյ Հայք մասնաւոր շնորհակալութեանց պարտականութիւններ ունին առ Մշակ։ Պ. Գրիգոր Արծրունի առաջինը եղաւ որ մեր կրթական ընկերութիւններն արժանացուց Ռուսիոյ Հայոց վստահութեան։ Այդ ընկերութեանց հիմնադիրք, չատ երիտասարդ, տակաւին անծանօթ էին ազգին, Պ. Գրիգոր Արծրունի երաշխաւորեց նոցա համար Ռուսիոյ Հայոց մօտ, և այդ երիտասարդներն ու նոցա գործերն արժանի բրաւ Ռուսիոյ Հայոց համակրանաց։ Այնպիսի լաւ ուղղութիւն մը ունեցաւ այդ համակրութիւնն որով նպաստաւորութեանց գեղեցիկ դրութիւն մը հիմնուեցաւ, և իբր թէ կրթական ընկերութիւնք այդ հաստատ դրութենէն չարունակ օգտուելու կարող լինին. դրութիւն մը որ առանց փոքրիկ նեղութիւն պատճառելու կեդրոնին, առանց աշխատանաց մաս մը պահանջելու, առանց ծախս մը ուղելու կարող եղաւ համեմատաբար մեծ գումարներ ընկերութեանց գանձն լեցնել։

Սովելոց Յանձնաժողովն իւր յոյսերն Մշակի վրայ կեդրոնացուց։ Պ. Գրիգոր Արծրունի շրջապատեալ իւր աշխատակիցներէն՝ յուզեց Ռուսիոյ Հայոց սրտերն, համոզեց նոցա մտքերն և արդիւնքն յայտնի է։

Չենք ուզեր մի առ մի յիշատակել աստ այն ծառայութիւններն զոր Մշակ մեզ մատոյց վերջի մի քանի տարիներու մէջ, կը բաւականանանք ըսելով թէ երեք տարիներու մէջ Մշակ Թուրքիոյ Հայոց համար հաւաքեց և խրկեց ՀԱՐԻՒՐ ՀԱԶԱՐ րուպլի։

Երբ Պ. Գրիգոր Արծրունի առ ժամանակ կը հեռանայ հրապարակէն, որպէս զի դարմանէ իւր առողջութիւնը և մի քիչ հանգստանայ, գիտեմք թէ իրեն կ'ընկերանան Ռուսիոյ Հայոց խորին համակրանաց զգացումներն. Արեւելք իւր նուիրական պարտաւորութիւնը կը համարի յայտնել Թուրքիոյ Հայոց ամենախորին ցաւակցութիւններն առ Մշակ, միանգամայն նոցա համակրական զգացմանց թարգման հանդիսանալ, մաղթելով որ ինչ չափ հնար է շուտ վերադառնայ Պ. Արծրունի [illegible] ասպարէզն։ Մշակ [illegible] տասներեք տարիներու զոհողութեանց որ կարող է [illegible] իւր ապագայ գոյութիւն ունենալ։

Իսկ Մշակի ուղղիչ է, Պ. Գրիգոր Արծրունիի բացակայութեան միջոցին, Պ. Րաֆֆի, անուն մը որ այնքան սիրելի եղած է. Պ. Րաֆֆի Մշակի գլխաւոր աշխատակիցն էր, և կատարելապէս համերաշխ նորա ուղղութեան. Պ. Արծրունի յանձնած է հետեւաբար իւր գործին շարունակութիւնը ամենավստահելի ձեռքերու։ Եւ ապագայն կատարելապէս պիտի արդարացնէ Պ. Արծրունիի ունեցած վստահութիւնը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՔ

Երէկի թղթաբերն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը բերէ մեզ Ֆրանսայի արտաքին խնդրոց այժմեան կացութեան վրայ։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Թայմզ իւր օգոս. 16 չաբաթ առաւօտեան թուով, որ երէկի թղթաբերով առնուած վերջին թիւն է, հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ, «Ֆրանսա և Չինաստան, Պատերազմի հրատարակութիւն» խորագրով։

Ֆու-չէու. (Անթուական։) Այս նաւահանգստի առջեւ ֆրանսական և չինական մարտանաւք պատերազմի պատրաստուած են։ Ամեն ոք համոզուած է թէ պատերազմ տեղի պիտի ունենայ։ Չինացիք կը սպառնան թէ սրէ պիտի անցունեն իրենց երկիրը բնակող օտարազգիները։ Չինացի պաշտօնակալաց տգիտութիւնը խղճալի է։ Կը պարծենան թէ կատարելապէս պատրաստ են Ֆրանսացւոց դիմադրելու, մինչ բերդերուն և զօրքերուն վիճակը լաւագոյն չէ քան Ապրիլ ամսոյ մէջ, երբ աչքէ անցուցեր էի զայնս։

Ֆու-չէու, 15 օգոս. Ֆրանսական կառավարութիւնը մերժեց միջնորդութեան առաջարկները զորս անգլիական, գերմանական և ամերիկեան դեսպանք ըրին։ Չինացիք ալ իրենց կողմէ ետ առին տուգանք վճարելու ամեն խոստում։

15 օգոս. երեկոյ. Չինացիք որոշեցին պատերազմիլ, և ըստ այնմ հրահանգներ ղրկեցին զանազան նահանգաց։

Հոնկ-Քոնկ, 15 օգոս. Չինական կառավարութիւնը Ֆրանսայի դէմ պատերազմի հրաման հանեց։ Քուրպէ ծովակալը Թոնքինէ 2,000 զօրաց առա-[illegible] 600 հոգի, 2 հրետանիով, գաղտնի հրամաններ պարունակող նամակաւ մը։ 5,000 Չինացիք եկան Հոյհաւ։ Ստուար թուով զօրք կը համախմբեն Քուանկ-Սիի սահմանագլխոյն վրայ։

Հոնկ-Քոնկ, 13 օգոս. Անհամի վախճանեալ թագաւորը բնական մահուամբ չմեռաւ։ Ֆրանսացւոց հակառակ եղող Մանտարինք թունաւորեցին զնա։ Այս դէպք Հիւէի մէջ բաւական խռովութիւն պատճառեց։

Պեռլին, 13 օգոս. առ Հավաս. Ֆուչէուէն առ Թայմզ հեռագրուած լուրը թէ Ֆրանսա Գերմանիոյ միջնորդութիւնը մերժեր է, անհիմն կը կարծուի։ Ո՛չ Գերմանիա, ո՛չ ալ ուրիշ տէրութիւն մը չէ միջնորդած։ (Ֆիլատելֆիայէ առ Թայմզ ուղղեալ հեռագիր մը կը հաստատէ թէ Միացեալ Նահանգաց Նախագահ Պ. Արթիւր միջնորդեց, բայց չյաջողեցաւ։)

Լոնտոնի ուրիշ թերթեր, Հավասի ծանուցման նայելով, Շանկայէ օգոս. 17 թուով հեռագիր մը հրատարակած են, որ կանխահաս կը ցուցնէ Թայմզի լուրը պատերազմի հրատարակութեան վրայ, և կ'ըսէ ընդհակառակն, թէ Բեքինի կառավարութեան կողմէ տէրութեանց ուղղեալ բողոքն ընդդէմ ֆրանսական յարձակման՝ խաղաղասէր ոճով խմբագրուած էր։

Պ. Ժ. Ֆերրիի Նախարարութիւնը բաւական դժուարութեամբ ստացաւ վստահութեան քուէն Չինաստանի խնդրոյն առթիւ։ Օգոստ. 15ին, Երեսփ. ժողովն երկու անգամ նիստ ըրաւ։ Առաջին նստին մէջ, վիճաբանութիւնը շարունակեցաւ 38 միլիոն ֆր.ի նոր վարկին վրայ, զոր Նախարարութիւնը կը պահանջէր Թոնքինի արշաւանքին համար։ Պ. Ֆրետերիք Բասի, անդամ «Խաղաղասիրաց Դաշնակցութեան», առաջարկեց որ կառավարութիւնը Միջազգային իրաւարարութեան Ատեան մը յանձնէ Չինաստանի հետ ծագած վէճը Թիէնձինի դաշնագրոյն բացատրման վրայ։ Բայց որովհետեւ Չինաստանի երկդիմի ընթացքն ամեն վստահութիւն բարձած է իւր անկեղծութեան վրայ, Պ. Բասիի իրաւարարութեան առաջարկն, սկզբամբ որչափ ալ գովելի, անգործադրելի կը նկատուէր ներկայ պարագային մէջ. —Վարկն 152ի դէմ 350 քուէով [illegible]։ Նստաշրջանի վերջին նիստն էր այս, և բազմաթիւ Երեսփոխանք մեկնած էին արդէն։ Վստահութեան քուէն Երեսփոխանաց օրինական թուոյն բացարձակ մեծամասնութիւնը չկրցաւ ստանալ։ Ներքին կանոնագիրը կը պահանջէ որ, այս պարագայի մէջ, երկրորդ քուէարկութիւն կատարուի առաջիկայ նստի մը մէջ, և կ'ըսէ թէ այս անգամ համեմատական մեծամասնութիւնն ալ կը բաւէ։ Շուտով լմնցնելու համար, ժողովն նոյն երեկոյ գումարուելու որոշումն յանձն առաւ։ Բայց 50ի դէմ միայն 173 քուէով ընդունուեցաւ օրակարգ մը, յայտարարող թէ՝ «ժողովը, վստահ լինելով թէ կառավարութիւնը պիտի կրնայ ազդուապէս գործադրել տալ Թիէն-Ձինի դաշնագիրը, կ'անցնի օրակարգին»։ Քուէարկութեան արդիւնքը դարձեալ գոհացուցիչ չէր, որովհետեւ գո՛նէ օրինական թիւը չունէր. բայց համեմատական մեծամասնութիւն մ'էր, և Նախարարք պարտաւորեցան գոհ լինել այսչափով։

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ

Բարիզի Մաթէն լրագիրն իւր օգոս. 14 թուով հրատարակած էր թէ Մատակասքարի մէջ ի Թամաթավ գտնուող Ֆրանսայիք, յարձակում մը կրելով 10,000 Հովաներու կողմէ, որոց կը հրամայէր Անգլիացի մը, Ուիլլուկալի անուն, և թուով տկար լինելով, չեն կրցած դիմադրել, և ջարդուած և ցիր ու ցան եղած են թշնամեաց ձեռք թողլով զԹամաթավ։ Պ. Ժիւլ Ֆերրի Երեսփ. ժողովոյ օգոս. 15ի նստին մէջ հերքեց զայս լուր, պարսաւելով Մաթէնի ընթացքն, որ սուտ լուրեր կը հրատարակէ երբեմն և ծանուցանելով թէ ֆրանսական բանակն ի Մատակասքար կատարելապէս ապահով վիճակի մէջ է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ

Մեր թղթակիցը կը գրէ Շումնուէն, օգոստ. 7/19 թուով.

Մեր սերպիացւոց հետ ունեցած վէճի խնդիրներ տակաւին չկարգադրուեցան և ոչ ալ այս մասին հաստատուն կարծիք մը յայտնել կը համարձակի, չէ՛ թէ առ աչքի, այլ խնդրոյն և իրաց վիճակին անստուգութեան համար։ Սերպիացիք ի սկզբան մեզմէ երեք բան կը պահանջէին. 1. Արտաքսումն Սերպիոյ Միխայէլ մետրապոլիտին. 2. Արտաքսումն ի Պուլկարիա ապաստանեալ սերպ [illegible] գիւղին, որ Վիտինի հիւսիսային արեւմտեան կողմը Տիմոք գետին վրայ զինուորական տեսակէտով զօրաւոր դիրք մ'ունի։ Այս երեք խնդրոց կարգի չդրուելուն համար էր որ Սերպիա իւր Սոֆիայի քաղաքական գործակատարը յետս կոչեց և յարաբերութիւնը խզեց, բոլոր աշխարհ այսպէս գիտէ խնդիրը, և թող որ մեր կառավարութիւնը ժամանակին բոլոր երկրին առանձին յայտարարութիւններով յայտնեց թէ վէճի խնդիրք միայն վերոյիշեալ երեք կէտերէ կը բաղկանան, այլ և այլ հեռագրական ընկերութիւնք և լրագրական թղթակցութիւնք այս մասին միաձայն գտնուեցան։ Սակայն այսօր վիճաբանութեան երեք կէտերը տարբեր գոյն առնուլ կ'երեւին Պելկրատի կառավարութեան եւրոպական տէրութեանց ուղղած մէկ ծանուցագրով։ Միլան թագաւորը թո՛ղ որ իւր նախարարաց բռնած ընթացքը կը պաշտպանէ, խնդրոյն երեք կէտերն ալ չատ կը փոփոխէ. Ծանուցագրին նայելով Սերպիա կը թշնամանէ զՊուլկարիա սա երեք պատճառներով. 1. Որովհետեւ թէ սերպ յեղափոխականներ իրենց կեդրոն ունենալով Սոֆիա, այս տեղէն սերպ ժողովուրդը Միլան թագաւորին և նորա կառավարութեան դէմ կը գրգռեն և Սոֆիայի կառավարութիւնն ալ այս բանը գիտնալով հանդերձ աչք կը գոցէ և չուզեր Պելկրատէն այս մասին իրեն եղած բարեկամական դիտողութիւններն ուշադրութեան առնուլ։ 2. Թէ Պուլկարիա զինուորութեամբ Տիմոք գետին վրայ կէտ մը գրաւած է։ 3. Թէ Պուլկարիա գրաւած կէտին վրայ Սերպիոյ ունեցած քաղաքական իրաւունքը չուզեր ճանչնալ։ Թէ ծանուցագիրն ինչ լեզուով և ոճով գրուած է, ինչպէս կը վերջանայ, ինձ մութ է, ես այս չափը գրեցի՝ նիւթ տալու հետաքրքիրներ անձանց թէ ինչպէս պէտք է ըմբռնել խնդիրն։ Անշուշտ մեր կառավարութեան ծանուցագիրն ալ պիտի տեսնուի վաղ անագան և այն ատեն որոշապէս պիտի գիտնանք թէ խնդիրն ո՛ւր կը կայանայ։ Այսպէս ուրեմն, որչափ կ'ըսուի թէ երեք միջնորդ տէրութիւնք խնդիրը սկզբունքով լուծած են, պէտք է միայն «կէտն» ներու կարգէն ընդունել, զի պարզ է թէ, եթէ խնդիրը լուծուած է, ալ ինչ հարկ կար ծանուցագրի։

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԲՈԼՈՆԻԱ. Վարշաւիայէ կը հեռագրուի թէ Կուրքոյ զօրավար, որ Բոլոնացիները դժգոհեցնելուն համար Վարշաւիոյ կուսակալութենէն պաշտօնանկ եղած էր, Նովոնոգիի և Պիէլաիի բանակատեղերը քննելէ յետոյ երբ կը վերադառնար, Վարշաւիա մտած միջոցին, մարդ մը նորա վրայ կրակ ըրեր է, և թէպէտ չէ կրցեր զարնել, բայց ինք ալ չէ բռնուեր։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ. Երէկի թղթաբերով առնուած լրագիրք Պետրպուրկէն հեռագիր մը կը հրատարակեն, որ [illegible] մայրաքաղաքէն Պետրպուրկ գնացող դեսպանութիւնը քաղաքական պաշտօն մ'ունի։ Օգոստ. 13 թուով հեռագրոյ մը նայելով, Պետրպուրկի մէջ ալ կը կարծուի եղեր թէ Նաչէտ Խանի պաշտօնը քաղաքական մեծ կարեւորութիւն ունի։ Դեսպանութիւնը պիտի բանակցի Ռուսիոյ և Պարսկաստանի միջեւ սահմանագլխոց և առեւտրական յարաբերութեանց խնդիրներուն վրայ։ Ռուս կառավարութիւնը չատ սիրալիր ընդունելութիւն կ'ընէ պարսիկ դեսպանութեան։

Պետրպուրկ, 15 օգոս. Միւշիր-էտ-Տէօվլէ Նաչէտ Խան պարսիկ դեսպանն այսօր հասաւ Քրասնոյէ-Սէլօյէ կայսերական պալատն, ընկերակցութեամբ Պ. Զինովիէֆի, և մեծ

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(11)(

ՖՈՐԹՈՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԳՈՊԷ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔ ԻՆՔԶԻՆՔ ԿԸ ԾԱՆՑՆԷ

Գ.

Լրտես ոստիկանաց սիրտը կը տրոփէր. իրենց ուրախութիւնը կատարեալ եղաւ երբոր տեսան որ Համբը Լոմին փողոցին անկեան մօտ վանդակադրան մ'առջեւ կեցաւ և անոր ներսը գտնուած տունը վայրկեանի մը չափ զննելէ յետոյ դրան զանգակին համարձակապէս քաշեց։

Լրտես ոստիկանք իրենց ընելիքն որոշած էին կանխաւ։ Բիկոչ քանի մը քայլ եւս յառաջ երթալով դիմացի մայթին վրայ կեցաւ։ Բիքէտուշ աւելի յառաջ երթալով՝ Լոմին փողոցին անկիւնը դարձնեցաւ, այնպէս որ, Համբին ո՛ր կողմ ալ երթար, [illegible] փակուած էր իրեն։

Միանգամայն ապահովութեան պետը կառքէն վար իջնելով՝ դէպի վանդակադրան երթալ սկսաւ յամրաքայլ։

Համբը կը հնչեցնէր միշտ զանգակն և ոչ ոք կու գար դուռը բանալու։

Ապահովութեան պետն ածխավաճառ կին մը տեսնելով, որ իւր սեւ [illegible] խանութին դրանն դուրս երկնցուցած էր, անոր մօտեցաւ և լսեց որ կ'ըսէր.

— Ի զուր կը հնչեցնես, տղա՛ս, տանտէր պարապ է։

Պետն հարցուց անոր.

— Այս տունը բնակիչ չունի՞։

— Վարձակալն այս գիշեր տունէն ելած կ'երեւի, պատասխանեց կինը, վասն զի այս առաւօտէն ի վեր սպասուհին չցուցուց իւր քթին ծայրը։

— Սենեկապանուհի մը կայ եղեր, լաւ է գիտնալն, ըսաւ ինքնիրեն ապահովութեան պետը։

— Հարցնելուս պատճառն, ըսաւ, այս է որ խեղճ տղայ մը կը քաշէ՛ ու կը քաշէ զանգակը։ Մարդասիրութիւն կը լինի իմացնել իրեն թէ մէջը մարդ չկայ։

— Բա՛, պիտի տեսնէ որ մարդ չկայ։ Ասկէց զատ, [illegible] չեմ տիկնոջ չուելուն վրայ։ Սպասուհին ըսած էր երէկ իմ մարդուս թէ Էնկիէնէրուն երկիրը պիտի երթար իւր տիկնոջ հետ, և թէ կէս գիշերին ճամբայ պիտի ելնէին։ Ես կէս գիշերէն չատ առաջ պառկած էի... ուստի...

— Զանգակը քաշող մարդը չէ՞ք ճանչեր։

— Երբե՛ք տեսած չէի, ըսաւ ածխավաճառուհին՝ քիչ մը զարմանալով այս հարցումներուն վրայ։

— Թերեւս սխալ դուռ կը զարնէ. երթամ հարցնեմ իրեն։

Եւ թողլով Օվէրնուհին իւր զարմացման մէջ, ապահովութեան պետն ուղղակի Համբին քով գնաց, որ զանգակը քաշելու զբաղած լինելով դեռ տեսած չէր զայն, և մեղմով մը զարկաւ ուսին։

Համբն ետին դարձաւ և զարմանք ցոյց տուաւ զինքն երկարօրէն հարցաքննող մարդը տեսնելով, բայց բնաւ երկիւղ չցուցուց։

— Ահա ուրիշ ամեն ապացոյցներէ աւելի վճռականն, ըսաւ ինքնիրեն ապահովութեան պետը։ Լըքոք իրաւունք ունէր. այս մարդը բնաւ տեղեկութիւն չունի սպանութենէն. բայց մեզ բռնը բերաւ։ Այս էր պէտք եղածն. այժմ պարտինք խոհեմութեամբ և մեթոտով վարուիլ։

Համբին թեւէն բռնեց, իւր կառքը տարաւ, մէջը նստոյց, և 33 թիւը նշանացի կոչելով հրամայեց կառքին մէջ նստիլ և հսկել մարդուն վրայ, զոր ոչ եւս պիտի թող տար։

Յետոյ Բիքէտուշի դառնալով, որ գործին առած դարձուածքը տեսնելով կամացուկ մը մօտեցած էր, հրամայեց որ վանդակադրան առջեւ պահպանութիւն ընէ։

— Ես միայնակ պիտի մտնեմ ներս, ըսաւ։ Եթէ դուռները գոց են, պիտի երթաս դարբին մը կոչես։ Բայց չեմ կարծեր որ գոց լինին։ Սպասէ հոս և մինչեւ որ սուլեմ, ներս մի՛ գար։

Եւ դուք, յաւելցուց ածխավաճառ կնոջ դառնալով, բնաւ խօսք մի՛ չընէք ձեր դրացիներուն։ Ես ոստիկանութեան պաշտօնատար եմ, և ձեր դրացւոյն տան մէջ դատական քննութիւն մ'ընելու եկած։ Ուստի խոհեմութեամբ վարուեցէք։ Պահակ մը պիտի թողում հոս ձեր վրայ հսկելու համար, և մէկ պահէն պիտի գամ ձեզ հետ խօսելու։

Զայս ըսելով իւր կրկնոցին կոճակները քակելով իւր եռագոյն գօտին ցոյց տուաւ։

Այս ահաւոր պաշտօնանշանը տեսնելուն պէս՝ կինը խանութին ներսի կողմը փախաւ։

— Այժմ չորս բաց, ըսաւ ապահովութեան պետն իւր ստորադասին։

Եւ վանդակադրան քով վերադառնալով, սկսաւ ուշադրութեամբ զննել տունն և շրջակայները։

Պարզ [illegible] մ'էր միայարկ, ճակատն երեք պատուհանով, և փոքրէն բաւական ընդարձակ բակով մը պատուած։

Պատուհաններուն վանդակափեղկերը չէին փակուած, և տանը մէջ մարդ չգտնուելուն միակ նշանն էր՝ կարմիր աղիւսէ շինուած երկու ծխաններէ մուխ չելնելն։

Հետաքրքրին ուշադրութիւնը դարձաւ յետոյ բակին գետինը ծածկող ձիւնին վրայ։

Թարմ ձիւնը գիրք մ'է, որոյ մէջ նոյն կարդալու կ'աշխատին ճարտարամիտ ոստիկանք, վասն զի թանկագին տեղեկութիւններ կը գտնեն անոր մէջ։ Յանցաւորք ինքնին կը տային հոն իրենց դատապարտութիւնը. վանդակադրանէն մինչեւ [illegible] տիպեր թողած էին, զորս ցուրտն սքանչելապէս պահած էր։

Չորս հետք կը տեսնուէր յոյժ որոշ. երկուքը խորապէս տպաւորուած լայն ոտքերու, միւս երկուքը նուազ ծանրութեամբ գծուած աւելի բարակ և աւելի վայելուչ կօշիկներ հագած ոտքով, որ այր մարդու ոտք էր սակայն։

Այն չաւիղները զուգընթաց ձեւ մ'ունէին, այսինքն մեծ քայլերը փոքրերուն քովէն գնացած էին։ Առաջինք դէպ ի աջ կողմ կը չեղէր, երկրորդը դէպ ի ձախ, բայց երկուքն ալ տանը ներսի դրանը կը յանգէին, և բաւական զարմանալի պարագայ, երկուքն ալ փողոցէն տանը կ'երթային։

Երկու անգամ ներս մտած էին և դուրս չէին ելած։

— Անհասկանալի բան է այս, մրմռաց ապահովութեան պետը, վասն զի երկու չաւիղներուն իւրաքանչիւրն ալ մի և նոյն երկու քայլերէն ձեւացած են։ Առանց երթալու կարելի չէ վերադառնալ։ Պէտք է որ տունն ուրիշ դուռ մ'ալ ունենայ։ Կ'ստուգենք զայս. բայց տարակոյս չկայ որ խոշոր տիպերն Համբին են, որ մակոյկի պէս ոտքեր ունի, և երկաթագամ կօշիկներ հագած է։ Միւս հետքը ոճրագործին է, որ բարակ և բարձրակրուկ կօշիկներ հագած է։ Պէտք է այս ձեւերուն կաղապարն առնուլ գաճով։

Տեսնենք այժմ թէ պէտք պիտի ունենա՞նք դարբնի, յաւելցուց՝ ձեռքը դրան փականքին պղնձէ կոճակին վրայ դնելով։

Սողնակը չարժեցաւ և դուռը բացուեցաւ։

— Շտապեալ լինելով ժամանակ չեն ունեցած գոցելու, մտածեց ապահովութեան պետը, կամ մանաւանդ բանալի չունէին։ Ոճրագործն իւր տանը պէս կը մտնէր այս կնոջ տունն, ուստի ոչ ոք եկած է դուռը բանալու, որովհետեւ սպասուհւոյն ոտքին հետքը չը տեսնուիր։ Համբն ալ ոճրագործին հետ էր։ Վանդակադուռը բաց գտած են։ Կը մնայ գիտնալ թէ տանը դուռն ալ բա՞ց է։

Յայնժամ բակէն անցաւ գնաց երկայն պտոյտ մ'ընելով, որպէս զի ձիւնին վրայի հետքերը չաւրէ. և տանը դրան քով հասած ժամանակ տեսաւ որ դրան փեղկերէն մին միւսին վրայ մղուած էր միայն։

Ներս մտաւ և ինքզինք լայն գաւթի մը մէջ գտաւ, որոյ ծայրն էր առաջին յարկին սանդուղն։

Գաւթին մէջ չատ մը սնտուկներ և ուղեւորական պայուսակներ կային ամեն ձեւերով և մեծութեամբ. ի մէջ այլոց երկայն արկղ մը բացարձակապէս նման այն արկղին, զոր Համբը չալկած էր երբոր ձերբակալեցաւ պահակներէն։

— Եթէ տակաւին երկրայութիւն մը կար մտացս մէջ, ասոնք կը փարատեն, ըսաւ ինքնիրեն ապահովութեան պետը։ Ստուգիւ գտանք մեր փնտռածն, և կը կարծեմ թէ պէտք չպիտի ունենանք Պ. Թոլպիաք տը Թէնչպրէի. մէկ պահէն կը բանանք այս արկղերն, և յայնժամ սատանայն միայն կրնայ արգելք լինիլ, որ մեր աշխատութիւնն ամբողջացնելու բան մը չգտնենք։

Այժմ յարկին այցելութեան անցնինք։

Գաւթի երկու կողմն երկու դռներ կային։ Աջ կողմի դուռը բանալով, տարօրինակ կերպիւ կահաւորուած դահլիճ մը մտաւ։

Պովէի գործերով յարդարուած Լուի ԺԶեան թիկնաթոռներուն քով կը տեսնուէին մահոգանիէ աթոռներ, զորս Նորելից կին մ'իսկ չուզեր գործածել։ Վարագոյրները մետաքսէ էին. բայց մինչեւ թելերը մաշած։ Վառարանին վրայ, ոսկեզօծ պղնձէ սոսկալի ժամացոյց մը կար երկու ճաբոնեան մեծագին ծաղկամաններու միջեւ բազմած։ Յոռի ճաշակով ջահ մը կախուած էր ձեղունէն, և ընտիր ոճով չորս ջահակալք դէմ առ դէմ դրուած էին վենետիկեան հայելներով զարդարուած շրջանակներու վրայ։

Այս ամենը ձեռքէ կամ աճուրդէ հապճեպով գնուած կը թուէր։

(Շարունակելի)

պատուովք տարուեցաւ երկաթուղւոյ կայարանէն իրեն համար պատրաստուած յարկը։ Ժամ 2ին Կայսրն ընդունեց Դեսպանն, որ այսպ ներկայացուեցաւ Կայսրուհւոյն և Զարեւիչին, որոց մատոյց Պարսկաց Շահին մէկ պատկերը։ Դեսպանը նոյն երեկոյ Բեդրբուրկ գնաց, հաւանօրէն արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելու։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Համբ. [illegible] կէս–պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Պիսմարք իշխանը նամակ մը ղրկած է Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Մանչինիի, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէ այն աջակցութեան համար զոր Իտալիա Դեսպանաժողովոյ մէջ տուաւ գերմանական առաջարկութեան՝ Քոլէրայի առթիւ Եգիպտոսի մասնաւոր առողջապահական բարենորոգմանց նկատմամբ։ Պ. Պիսմարք գոհունակութիւն կը յայտնէ նաև սիրալիր յարաբերութեանց համար որք կան ընդ մէջ Իտալիոյ և կեդրոնական պետութեանց Եւրոպիոյ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ. Երէկի սուրհանդակով առնուած եւրոպական թերթերէն քաղուած չենք ըներ եգիպտական խնդրոյ վրայ, որ երէկ նորէն բացարձակապէս արգիլուեցաւ տեղական մամլոյն։

ՍՊԱՆԻԱ. Սպանիոյ գահուն թեկնածու հռչակաւոր Տոն Քարլոս, որ ժամանակէ մը հետէ Եւրոպիոյ այլ և այլ կողմերը կը շրջի, յայտներ է թէ մտադիր է վերսկսիլ պատերազմն յՍպանիա, օգուտ քաղելով այն դժուարութիւններէ, որոց մէջ ինկած է Ալֆոնս թագաւորին կառավարութիւնը։

ՄԱՐԴԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ. Ֆիլատելֆիա, 14 օգոս. առ Թայմզ. Տեղակալ Կրիլի պաշտօնական տեղեկագրով մը պատմեց Հէնրի զինուորին հրացանաւ սպաննուիլն ի Սապին հրուանդան, յունիս 6ին, քանիցս պաշար գողնալուն համար։ Պ. Կրիլի ուրիշ նիւթի վրայ չխօսիր։ Բայց իւր մարդոց դէմ յարուցեալ մարդակերութեան ամբաստանութիւնք հաստատեցան քննութեամբ Քրիլինկըրի տեղակալին մարմնոյն, որ մնացեր թաղուած էր ի Ռոչէսդըր, Նիւ Եորք։ Ազգականներն այսօր մարմինը գերեզմանէն հանելով տեսան որ ոսկրէ զատ բան չի կար։ Բժիշկներն յայտարարեցին թէ բոլոր միսը գերծուած հանուած է, և միայն 50 լիպրա ծանրութեամբ բան թողուած է։

Նիւ Եորք, 15 օգոս. առ Ռէօթէր. Քրիլինկըրի տեղակալի մարմնոյն գերեզմանէն հանումը սաստիկ սրտայուզութիւն պատճառեց։ Պ. Կրիլի հետ հիւսիսային բեւեռ գնացած միւս նաւորդաց ալ մարմինք դուրս պիտի հանուին։ Մարդակերութեան դէպքը կը հաստատուի։ Ամսոյս 12ին Նիւ Եորքի լրագիրք ամենք Պ. Տիլի (ազատարար նաւուց հրամանատարին) հետ տեղի ունեցած տեսակցութեան մը պատմութիւնն հրատարակած էին, յորում հրամանատարն իբր թէ հերքեր է մարդակերութեան լուրը։ Բայց այս տեսակցութիւն այժմ անհիմն կը նկատուի։ Քրիլինկըրի տեղակալին բարեկամք կը նորոգեն այն պատմութիւն թէ Կրիլի տեղակալն անոր կը նմանէր, և թէ նաւորդք երկու մասի բաժնուած էին, որոց [illegible] էր բուռն պայքար։ Քննութիւն կը պահանջեն, և պաշտօնատարները կը դատապարտեն ըսելով թէ ճշմարտութիւնն սքօղել կ'ուզէին։ Բոլոր Ամերիկա այս մարդակերութեան նողկալի և սարսափելի խնդրով կը զբաղի։

Նիւ Եորք, 15 օգոս. առ Սդանտարտ. Հիւսիսային Բեւեռ գնացած նաւորդաց կողմէ մարդակերութեան արարք անշուշտ տեղի ունեցած են։ Այս կէտ պարզ է այժմ։ Բայց այս նաւորդաց գլխաւորը, տեղակալ Կրիլի, տեղեկութիւն չէ ունեցած իւր ընկերաց գործերուն վրայ։ Հէնրի զինուորը պաշար գողնալուն համար զարնուած էր։ Կրիլի ներկայ չէր գտնուած այս սպանման գործադրման, և զինուորին մարմինը չէ տեսած։ Զհէնրի սպաննելու պաշտօնն ունեցող երեք նաւաստիք դիակին վրայէն միսն հանելով կերած են. այս ոսկրները ծայր ծայրի դրած են, որպէս զի իրենց շինած ծրարը մարդկային մարմնոյ մը երևոյթն ունենայ։ Դիակին գլխուն տեղ փայտի կտոր մը դրած են։ — Քրիլինկըրի տեղակալին մարմինը քննող բժիշկներն յայտարարեցին թէ սուր գործիքով կտրտուած են դիակին անդամները։

«ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՀՆԴԿԱՑ». Երէկի յօդուածին վերջերը հատուածին մէջ, «կառավարութեան վճռուած կալուածական վարձքը հանելով» խօսքը պէտք է կարդալ, «կառավարութեան վճռուած կալուածական վարձքն հանելով»։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Տեղ. Փոխանորդ Հայրն երէկ հեռագրեց առ Գաւառական ընդհանուր ժողովն Ամասիոյ, որ փութայ ի գիր առնուլ վախճանեալ Տ. Եղիսեան Սրբազանի բոլոր գոյքն, դրամներն ու թուղթերն, և կնքելով պահէ յապահովի մինչև ցնոր տնօրինութիւն Պատրիարքարանի։

Նախորդ ամսոյ սկիզբներն, Երզնկայի Խնձորիկ գիւղի և Դուղիչանի բնակիչներէն Մանուկ և Կարապետ անուն երկու ազգայինք՝ որ մայրաքաղաքէս իրենց հայրենիքը կը վերադառնային եղեր, Երզնկայէն իբր 3–4 ժամու ճանապարհ հեռի գտնուած ատեն, Սրնգոր կոչուած լերին վրայ, 12 լազ դաղթական և պարսիկ զինեալ աւազակաց խումբ մը զանոնք յանկարծուստ պաշարելով, նոցա բոլոր գոյքն ու դրամը կողոպտելէն յետոյ զՄանուկ չարաչար վիրաւորեր են ուսէն՝ բազկէն և ոտքէն, որ այժմ քաղաքին զինուորական հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուի եղեր, մահացու վիճակի մէջ։ Տեղական կառավարութիւնը լսածին պէս ոստիկաններ ղրկեր է, սակայն արդիւնքն իմացուած չէ դեռ։

Ենիգափուի Թաղական Խորհուրդը խնդրեր է Ազգային Վարչութենէն, որ Ենիգափուի թաղին հետ միանան՝ Ենիգափուի մերձակայ Լանկա–Ենիգափուի պարտէզի եզերքներն, յորս ինչպէս նաև պարտէզին մէջ կը բնակին բազմաթիւ ազգայինք։ Յիշեալ Թաղ. Խորհուրդը կառարկէ, թէ նոյն կողմերը թէպէտ միացած են Մայր Եկեղեցւոյ թաղին հետ, սակայն հեռաւորութեան պատճառաւ բազում անգամ կը պարտաւորին Ենիգափուի դիմել՝ իրենց հոգեւոր և արտաքին պիտոյքը դիւրութեամբ հոգալու համար, և նոյնպէս աղքատիկ զաւակունք ալ Ենիգափուի վարժարանը կը յաճախեն՝ ձրիապէս ուսումն առնուլ։

Բերայի Թաղին Շիշլիի գերեզմանատան Կարգադիր Յանձնախումբն ամենայն փութով յառաջ կը մղէ իւր գործը։ Երէկ սկիզբն եղաւ որմերուն շինութեան, և ամէն պէտքերը պատրաստ լինելով կը յուսացուի որ քիչ ժամանակի մէջ պատերու շինութիւնն աւարտի։

Կարգադիր Յանձնախմբին անդամներէն ոմանք ներքին կարգադրութեանց գործերով, և այլք արտաքին միջոցները հայթայթելու կ'աշխատին։

Կը լսեմք թէ գերեզմանատան կանոնագիրը և յատակագիծը տպագրութեան յանձնուած են, նմանապէս թաղմանց արձանագիրներու և ծանօթագիրներու ձևերն ալ որոշուած և գործադրութեան տրուած են։

Բերայի և ուրիշ թաղերու ազգայնոց գլխաւորք մասնաւոր թաղեր բանալու կամ կարգադրելու սկսած են։ Շիշլիի գերեզմանատունը, որոյ ցարդ անխնամ մնացած լինելը իրաւամբ մեղադրելի բան մ'էր Բերայի բարեճօխ թաղին համար, իւր նոր կարգադրութեամբ բոլոր ազգային գերեզմանատանց օրինակ պիտի լինի։

Վանօրէից խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը չըրաւ՝ իւր օրակարգին մէջ խնդիր չունենալով։

Բարեկարգութեան ծրագիրը աւարտած և ստորագրած է, և Խառն ժողովոյ պիտի մատուցանէ։

Ուսումն. Խորհրդոյ Ի. նիստն տեղի ունեցաւ երէկ ի Գալաթիա։ [illegible] խնդրոյ կարգադրութեան, երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Կեդր. վարժարանի հաստատութեան խնդրոյն վրայ, և նկատելով որ Ազգ. Ժողովն իւր վերջին նստին մէջ դաստիարակութեան արկղին յատկանալի գումարն քուէարկած է, ի նկատ առաւ Կեդր. վարժարանի համար որոշեալ այլ հասութից աղբիւրներն, և որոշեց յառաջիկայ սեպտեմբերի մէջ բանալ Կեդր. վարժարանն ի Գալաթիա, որոյ շէնքն արդէն պատրաստ է։

Սոյն կարգադրութիւնք Թաղ. ժողովոյ պիտի հաղորդուի և Ուսումն. խորհուրդն այս խնդրոյն համար միայն արտասովոր նիստ պիտի կազմէ յառաջիկայ երեքշաբթի օր, որոյ հրաւիրուած է Գալաթիոյ Թաղ. խորհուրդն։ Սոյն նստին մէջ պիտի կարգուի Տեսուչն և անմիջապէս պիտի պատրաստուի ուսմանց յայտագիրն։

Ուսումն. խորհրդոյ անդամներէն Նշան էֆ. Փափազեան Մաքրի գիւղի Ազգ. վարժարանի հարցաքննութեան ներկայ գտնուած լինելով, աշակերտաց վիճակէն և Թաղ. խորհրդոյ խնամակալութենէն ազդասիրական ջանից վրայ գոհացուցիչ տեղեկութիւններ հաղորդեց, որուն համար խորհուրդն ևս իւր գոհունակութիւնն յայտնեց։

Նիքսարի Սուրէնեան վարժարանի հարցաքննութիւնք ու մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեր են նախորդ ամսոյ մէջ ի ներկայութեան պաշտօնակալաց կառավարութեան, և Հայ՝ յոյն ու մահմետական ժողովրդեան. Տեղւոյն երկրաչափ Յ. էֆ. Յակոբեան և բողոքական ազգայնոց քարոզիչ Մանուկ էֆ. Օվանեան՝ որ յատկապէս հրաւիրուեր էին Թաղական խորհրդէն, գոհութեամբ վկայեր են աշակերտաց յաջողութեան ու յառաջադիմութեան համար։ Թէ՛ հարցաքննութեան և թէ՛ պարգևաբաշխութեան ժամանակ բարեմաղթութիւնք եղեր են Օգոստ. Սուլթանի, Նախարարաց և տեղական պաշտօնատարաց համար։ Պարգևաբաշխութեան հանդէսը Մայր եկեղեցւոյն մէջ կատարուեր է երգերով և ճառերով։

Շումնուէն հետևեալը կը գրեն մեզ։

«Ինչպէս ուրիշ հայաբնակ տեղեր, սոյն ևս անցեալ ամսոյ մէջ դպրոցական քննութիւնք և մրցանակաբաշխութիւնք տեղի ունեցան, սա տարբերութեամբ որ մինչդեռ այլուր արական և իգական կրկին սեռի դպրոցաց քննութիւնք կը լինին, աստ միայն մանչ տղայոց համար եղաւ, չգիտեմ ինչո՞ւ։

Տղայոց քննութիւնը տևեց գրեթէ երեք օր. ունկնդիր շատ քիչեր եղան. Հոգաբարձուաց բացակայութիւնը զգալի եղաւ նոյն իսկ Շումնուի վիճակին դպրոցաց ընդհ. տեսչին, որ տեղւոյս կառավարութեան վարժապետանոցի տնօրէնին հետ հաճած էր պատուել մեր պուլկար լեզուի քննութիւնը։ Պ. տեսուչը խորին ցաւ յայտնեց այս անտարբերութեան համար։ Մրցանակաբաշխութեան ալ ներկայ գտնուեցան Թաղական Խորհրդոյ Մեծ. անդամներէն ոմանք, հոգաբարձուք, երկու քահանայք և սակաւ չափ դուրսէն մարդիկ, ընդ ամէնը 20 հոգի։

Վերջին օրերս վերընտրեալ տեսուչէն մեր Թաղ. Խորհրդոյ ընդարձակ գրութիւն մ'եկաւ. պարոնը 83–84 տարուան դպրոցական շրջանին վրայ իւր հայեցուածը և արդար դիտողութիւններն ընելով՝ Թաղ. Խորհրդոյ կը յանձնարարէ նոր հոգաբարձութիւն մը ընտրել։ Այս առթէն օգուտ քաղել ուզելով՝ մեր ժողովականք կ'աշխատին ըստ Սահմանադրութեան կատարել ընտրութիւնը. տեսնենք ի՛նչ արդիւնք պիտի ունենայ։ Հրաժարեալ հոգաբարձութիւնը պաշտօնի անցաւ այս տարի մարտ ամսէն։»

Խասգիւղի Ընթերցասիրաց ընկերութեան Գործադիր ժողովը կը գրէ։

«Անցեալ կիրակի օր գիւղիս Ս. Ներսեսեան վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդիսին առթիւ, ի դիմաց հոգաբարձութեան կարդացուած վարժարանին տարեկան տեղեկագրին մէջ ընկերութեանս նկատմամբ ևս հետևեալ կերպիւ մի ակնարկութիւն եղած է, «Պիւտճէն նեղ է վասն զի Ընթերցասիրաց ընկերութիւնը անցեալ տարի շատ նպաստներ կ'ընէր մինչդեռ այս տարի խիստ քիչ նպաստ մ'ըրաւ, որովհետև բարձրագոյն կարգը ուրիշ դպրոց կը յաճախէ, և այս առթիւ չպիտի ունենանք արդ ուսումնաւարտներ»։

«Գործ. Ժողովս յանդորրութիւն դատէթակելու մտօք, ներկայիւս կը փութայ ի պաշտօնէ յայտարարել թէ՛ ոչ թէ ընկերութիւնն ինք բարձրագոյն կարգի ուսանողներն հանած է վարժարանէն, (որ սակայն հարկեցուցիչ պատճառներ իսկ կը կենային, որպիսիք են, Կրօնի, Ազգ. և Ընդհ. պատմութեանց կարեւոր դասերու վարժարանէն վերցուիլը,) այլ՝ Պատ. Հոգաբարձութեան [illegible] տեն ետք, ուրիշ չորս աշակերտներ պաշտպանութեան ներքև առաւ, և անոնց ևս շաբաթականներ յատկացուց, որպէս զի [illegible] պատճառաւ վարժարանին սիւնակին մէջ բաց մը չգոյանայ, սակայն Պատ. Հոգաբարձութիւնն (բարի նպատակաւ անշուշտ) չբարեհաճեցաւ խոստովանիլ զայս ճշմարիտ իրողութիւն։»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ՝ Մէքքէի Էմիրի դիւանադպիր Հիւսէյին Հագգը էֆէնտիի, և Պէրութի կառավարիչ Նասուհի պէյի.

Միրիմիրանի աստիճան՝ Մարաշի կառավարիչ Տ'ռէ փաշայի.

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ կայսերական կալուածոց տեսուչ և արձանագրութեանց տնօրէն Օսման Ֆայիզ էֆէնտիի.

Սալիսէի աստիճան՝ կայսերական կալուածոց դիւանի տնօրէն Յովհաննէս էֆէնտիի.

Երրորդ աստիճան Մէճիտիյէ պատուանշան՝ վճռաբեկութեան տեսուչ Բէֆիգ և երկրագործութեան տեսուչ Ամասեան էֆէնտիի.

Սանիյէի երկրորդ աստիճան և չորրորդ աստիճան Մէճիտիյէ պատուանշան՝ անտառաց ու հանքից ժողովոյ անդամներէն Կարապետ, և երկրագործութեան ու վաճառականութեան թարգմանչաց դիւանի տնօրէն Միհտի էֆէնտիներու։

Պոմպայի Օսմանեան նախորդ հիւպատոս Հիւսէյին էֆէնտի՝ կայսերական պալատան դիւանի անդամոց կարգն անցաւ։

Արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա, նորա խորհրդական Տատեան Յարութիւն էֆէնտի, և առողջապահական ժողովոյ նախագահ Հաճի Աքիֆ պէյ երէկ արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ երկար խորհրդակցեցան առողջապահական խնդրոյ վրայ։

Ծործօվայի նախկին առևտրական գործակատար Միրէ էֆէնտի նոյն պաշտօնով Վառնա կը փոխադրուի, Աքէսթիրիտէս էֆէնտիի տեղ որ Բալերմօ Օսմանեան հիւպատոս անուանուած է։

Մոնիթէօր առոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանայ, թէ Կ. Պոլսոյ և Վառնայ միջև Մախսուսէի շոգենաւուց երթևեւեկութիւնը պիտի դադրի, մինչև որ Կայս. կառավարութիւնն այդ գծին համար յատուկ շոգենաւեր գնէ։ Մինչև այն ժամանակ, Օսմանեան թղթատար պայուսակներն ըստ առաջնոյն Լոյտի շոգենաւուց պիտի յանձնուին։

Նախարարաց խորհրդոյ նախընթաց աւուր նիստէն յետոյ, առևտրական նախարար Սաւֆէթ փաշա և դատական նախարար Հասան Ֆէհմի փաշա Երլտըզի պալատը գնացին և տեսակցեցան կայս. առաջին քարտուղար Ալի Րիզա փաշայի հետ։

Զուիցերիոյ կառավարութիւնը նորանոր ձեռնարկներ կընէ Բ. Դրան քով, որպէսզի Թուրքիոյ մէջ գտնուող զուիցերիացի հպատակք անշարժ կալուածոց ստացման մասին նոյն իրաւունքները վայելեն, զոր կը վայելեն Թուրքիոյ ուրիշ օտար հպատակք, հաստատեալ կանոնաց համաձայն։

Կըսուի սակայն թէ կարելի պիտի լինի համաձայնութիւն մը գոյացնել երկու տէրութեանց միջև, մի քանի դժուարին կէտերու կարգադրութենէն յետոյ որոց համար բանակցութիւնք կը շարունակուին։

Յունաց Պատրիարքական ընտրողական ժողովն իւր երրորդ նիստն ըրաւ այս երեքշաբթի, ընդ նախագահութեամբ պատրիարքական տեղապահ Տ. Ագաթանգեղոսի։ Ներկայ էին 74 անդամք։ Նախորդ նստի ատենագրութեան վաւերացումէն յետոյ, ժողովը նկատողութեան առաւ ամբաստանեալ քահանայից նկատմամբ հետևելի կառավարական եղանակին համար պատրաստուած ծրագիրն, և վիճաբանութիւնք թողուց յաջորդ նստին որ կը գումարի այսօր։

Երէկ Թէրճէմանը–Հաքիքաթէն առնլով ծանօթութիւն մը հրատարակած էինք՝ Իւսկիւտարի Յողանճըլար կողմի մարդահամարի գրագրաց ոմանց ապիկարութեան վրայ։ Այսօր յիշեալ լրագրոյն մէջ հրատարակեալ տեսանք ներքին գործոց նախարարութեան անձնագրական դիւանի տնօրէնութեան մէկ յայտարարութիւնն, որով կը ծանուցուի թէ Իւսկիւտարի այդ թաղի մարդահամարի օրինաւորութեան համար պէտք եղած կարգադրութիւնն եղած է՝ Թէրճէմանը–Հաքիքաթի դիտողութենէ յառաջ, և թէ միշտ ամենայն աչալրջութեամբ խնամ կը տարուի որ մարդահամարի գործն ըստ բարձրագոյն կամաց կատարուի օրինաւորապէս, և [illegible] եթէ գրագրաց ու պաշտօնակալաց մէջ անկարողք գտնուին։

Զինուորական պաշտօնատան շինութեանց ժողովոյ անդամներէն Հագգը պէյ՝ Միջերկրականի հրամանատարի օգնական կարգեցաւ Միրիլիվայի աստիճանաւ։

Րումանիոյ թագաւորը Րումանիոյ Թագ. պատուանշանը շնորհեց Բերայի յոյն եպիսկոպոս Փօթիատէս էֆէնտիի, և րումանական դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Պ. Ժօզէֆ Դօդանթինիի։

Իւսկիւտարի բնակիչք շնորհակալեաց ուղերձ մը կը պատրաստեն առ Վեհ. Սուլթանն, Սէլամլըքի վերջին հրդեհին առթիւ ցոյց տրուած հոգածութեան և խնամոց համար։ Միանգամայն պիտի խնդրեն Ն. Վեհափառութենէն որ իրենց թաղին մէջ ջրհանակրաց խմբի մը հաստատութեան հրաման տրուի։

Բէժիի ծխախոտի վաճառումն հարիւրին 60 աւելցած է վերջին երկու շաբաթներս։ Այս յաւելման պատճառն է հին գործարանաց և մաքսատունց քով պահուած ծխախոտներու սպառումն։ Այժմ հաւանական է որ Բէժիի ծխախոտի սպառումն հետզհետէ աւելնայ և ի մօտոյ 15 օրն 150,000 օսմ. ոսկւոյ ծխախոտ սպառի ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Եվգաֆի նախարար Քեամիլ փաշայի նախագահութեան ներքև գտնուող հանգանակիչ յանձնաժողովը երէկ քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ նիստ ընելով՝ խորհրդակցեցաւ հրդեհէ մնացեալ կարօտելոց նպաստելու միջոցներու վրայ։

Աֆիոն–Գարահիսարի կառավարիչ Իպրահիմ պէյ՝ երէկ մայրաքաղաքս եկաւ հրամանաւ։

Պրուսայի վերաքննութեան դատարանի Նախագահ Պէհճէտին և ոստիկանութեան տեսուչ Հագգը պէյ մայրաքաղաքս եկած են հրամանաւ։

Թար կիմանայ թէ կայս. կառավարութիւնն իմացուցած է Իհսան Տէրպէնտի ջրամբարաց արտօնատէրներուն թէ իրենց արտօնութեան իրաւունքէն զրկուած կը նկատուին, քանի որ պայմանագրի տրամագրած ժամանակին մէջ ջրամբարաց շինութեան չեն ձեռնարկած։ Միանգամայն կը յարէ թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը վար պիտի դնէ իբր երաշխաւորութիւն արտօնատէրաց կողմէ ի պահ դրուած քանի մը հազար ոսկին։

Օս. Արշիպեղագոսի դատարանաց ընդհանուր դատախազ Զարէհ Տիլբէր էֆէնտի արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ։

Երէկ ժամը 7ին ատենները, Մէքրի գիւղ Շիշլիի կողմը վախճանեալ Իզզէթ փաշայի ագարակը հիւղի մը մէջ կեսարացի Պօտօս կառապանի իւղ եռացուցած ատեն, կաթսային մէջ կրակ իյնալով բռնբռկեր և միայն հիւղն այրեր է, ուրիշ տեղ չտարածուելով հրդեհը՝ շնորհիւ անյապաղ օգնութեանց։

Պոլսոյ քաղաքապետութիւնք կը հերքէ Թէրճէմանը Հաքիքաթի հրատարակած ա՛յն լուրը, թէ Իզմիտի ծովածոցին մէջ քանի մը ծովահէն նաւեր կը շրջագային և Եալօվայի ու Գարամուսալի կողմերը աւազակութիւններ կընեն։ Քաղաքապետութիւնն՝ Իզմիտի կառավարչին հեռագրին յենլով՝ այս առթիւ տեղեկութիւն կուտայ, թէ քանի մ'օրէ հետէ յիշեալ ծովածոցին մէջ երկու պահակ մակոյկներ կը հսկեն հասարակաց ապահովութեան համար։

Փոքր մի ևս՝ երէկ առաւօտ մոխիր դառնար Իւսկիւտարի Սէլիմիյէ կայսերական մեծ և ընդարձակ զօրանոցն։ Առաւօտու աղօթքէն յետոյ, զօրանոցին առաջին յարկը հարիւրապետի մը սենեկին մէջ սպասաւորաց մէկը քնացած ատեն միւսը վառարանը կրակ դնելով լուծ լուալու կ'ելնէ, և այս պահուն, վառարանէն կայծ ցատկելով՝ քիչ ժամանակի մէջ դէպ ի սենեկին դարանները, առաստաղն և տախտակամածը կը տարածի բոցը. կը լսուի զօրանոցին մէջ, փողեր կը հնչուին. նախ քան ամենայն՝ կը հասնին Հարիւրապետ Մուսթաֆա աղա, թաղին պահակորդն, զօրանոցին ջրհաններուն վերակացու Վարդան, և Մուսթաֆա աղա սենեկէն ներս մտնելով, բոցերուն ու ծուխերուն մէջ ամենայն քաջութեամբ կռուելով մարել հրդեհն, դրսէն դոյլերով ու ամաններով տրուած ջուրերը բոցերուն վրայ տեղալով. կը հասնին հրա[illegible] տար Շէվքէթ ու Ալի [illegible], հազարապետ Նուրի պէյ և այլք ևս, և ամենայն փութով ջանալով, ջուր հասցնելով և պէտք եղած տեղերը փլցնելով հրդեհին առաջքը կառնուն և կազատեն զօրանոցն։ Թէրճէմանը–Հաքիքաթ այս անցքը պատմելէն յետոյ յատուկ վարձատրութեան ու քաջալերութեան արժանի կը համարի Հարիւրապետ Մուսթաֆա աղան, որ 12 տարիէ հետէ միևնոյն աստիճանին մէջ մնացած է և բազում պատերազմներ տեսած քաջազան ու հինաւուրց զինուորական մ'է եղեր։

Մայրաքաղաքիս Թար տիւ Պօսֆօր և Սթամպուլ թերթերն երկար ժամանակէ հետէ բանակռւոյ մէջ են միմեանց հետ և քանիցս դատի եկած։

Բանակռւին այս օրերս վերստին սաստկացած լինելով, Սթամպուլ կը պատմէ թէ իւր խմբագիրներէն Պ. Պէնտա չորեքշաբթի առաւօտ տպարանին դրան մէջ բարեկամի մը հետ խօսած ժամանակ, Թարի տնօրէն Պ. Բիրիաքօբուլօ այն տեղէն անցնելով, ապտակ մը իջուցեր է Պ. Պէնտայի և անուանարկեր է զայն։ Այս դէպքը կրնար ցաւալի հետևանքներ ունենալ, առանց անցորդաց միջնորդութեան։

Այս չորեքշաբթի, երեկոյեան մօտ երկրաշարժի երկու թեթև ցնցումներ տեղի ունեցեր են Քիօսի մէջ։

Ամսոյս 4ին շաբաթ գիշեր, Թաթար–Պազարճըգի բանտէն հինգ դատապարտեալք բանտին պահապանին հետ յաջողեր են փախչիլ, և մինչև ցայսօր եղած խուզարկութիւնք ապարդիւն մնացեր են։

Նէժմէն եկած լուրերը մանր ու անկարևոր զրոյցներ են, և դեռ գոհացուցիչ տեղեկութիւնք չեն հասնիր, կըսէ այսօր Թէրճէմանը–Հաքիքաթ։ Յայտնի է, թէ Նէժմէի կառավարութիւնն ըստ հրահանգի Բ. Դրան զբաղեալ է Նահանգին մէջ վերելած ապստամբութիւնը զսպելու գործով։

Հռչակաւոր տօքթէօր Միլլեր, որ երկու ամէ հետէ օդափոխութեան համար ընտանեօքն Եւրոպա կը գտնուէր, Վառնայի շոգենաւով մայրաքաղաքս վերադարձած է, բայց ի Գաւադ քարանտինայի ենթարկեալ։

Կիւրակէ երեկոյ, ժամը 11 ին ատենները, Բերա Փափաս–բէօփրիւ–Պազէլի խան մտնելով կատղած շուն մը՝ հոն գտնուող Սերովբէի աջ սրունքն և նպարավաճառ սպասաւոր Նիքօլայի աջ ազդրն խածեր է։ Շունն անմիջապէս սատկեցուցեր են։

Թէրճէմանը–Հաքիքաթ կը գանգատի, թէ Արևելեան–Րումէլիի նահանգին մէջ մահմետականք կը հալածուին, և կատարեալ արդարութիւն ու հաւասարութիւն ի գործ չեն դրուիր։ Մասնաւորապէս կը գանգատի Գասապօֆ անուն Դոմիսէրի մը համար, որ առ մահմետականս մեծ տհաճութիւն ունի, և երբ մահմետականաց գիւղ մը երթայ, գառն և ուլ մորթել կուտայ և կ'ուտէ կը խմէ կը պարարի; և իւր անասնոց համար ալ գրիւներով գարի և այլն կ'առնու եղեր, մինչդեռ խեղճ գիւղացիք թշուառ վիճակի մէջ կը գտնուին եղեր։ Արդարև մեղադրելի և դատապարտելի են այսպիսի անգթութիւնք, մանաւանդ երբ պաշտօնական անձինք կը գործեն։

Եվգաֆի պաշտօնատունը կը ծանուցանէ, թէ բոլոր մզկիթներուն ու բարեպաշտական հաստատութեանց պաշտօնակալաց ու սպասաւորաց Մայիս ամսաթոշակը պիտի վճարուի օգոստոս 13 երկուշաբթի օրէն սկսեալ՝ շաբաթը երկու օր այսինքն երկուշաբթի և հինգշաբթի, ուստի ամսաթոշակի տէրերն պարտին դիմել մեծ Այա–Սօֆիայի Վագֆի սենեակն։

Իւսկիւտարի դատարանն մէկ ոսկի տուգանաց և դատական ծախուց դատապարտեց Հայտար փաշայի երկաթուղեաց նախկին պաշտօնատարներէն Պ. Լիւսիչը, կայարանապետ Պ. Գօլլաթօն նախատած լինելուն համար։

Քանիթիէն կը գրեն առ Նէօլօղօս թէ այս տարի ծխախոտի մշակութիւնը յաջող վիճակի մէջ չէ Նէնիճէի գաւառակին մէջ, և կը կարծուի որ նախորդ տարիներուն երեք մասին երկուքին չափ միայն հունձք պիտի արտադրուի։ Սելանիկի Ալլաթինի վաճառատունը որ Թուրքիոյ ծխախոտ կը ղրկէ Աւստրո–Հունգարական Րէժիին, իւր գործակատարներէն մին փութացուցեր է ի Նէնիճէ, հնձոց վիճակը քննելու համար։ Ընդհանրապէս այդ կողմի երկրագործք յոյժ գոհ են այս տարի վասն զի արմտեաց հունձքերը առատ են։

[illegible] կողմերն [illegible] չարաչար [illegible] է 43–50 տարեկան մահմետական կին մը։ Կըսուի, թէ խեղճն անմիջապէս մօտակայ պանդոկ մը փոխադրուեր, և պէտք եղած նախնական դարմաններն եղեր են, սակայն ի դերեւ ելնելով ամեն ջանք՝ քանի մը ժամէն յետոյ մեռեր է։

Անցեալ ուրբաթ, կէս գիշերին, յոտից ցգլուխ զինեալ երեք աւազակներ Վուրլայի երևելիներէն Պ. Սօլաքի տունը մտնելով դաշոյն ի ձեռին հրամայեր են ընտանեաց բոլոր անդամոց՝ մէկ խուցի մէջ հաւաքուիլ, և անդ սոսկալի սպառնալիքներով հրամայեր են տան տիրոջ՝ որ ունեցած դրամն ու բոլոր արժէքաւոր նիւթերն յանձնէ։ Պ. Սօլաք անմիջապէս հնազանդելով, 1500 ոսկւոյ դրամ և նիւթ յանձներ է։ Այս յաջող ելքին վրայ աւազակք մեկներ են գոհ սրտով, աննկարագրելի սարսափի մէջ թողլով խեղճ ընտանիքը։

Զիւէտոյին պէյ անուն թուրք մը անցեալ գիշեր Բերայի խաղատուն մը երթալով, 300 ոսկի կորսնցուցեր է խաղի մէջ։ Այս մարդը քանի մ'օր առաջ իւր ունեցած միակ տունը ծախած լինելով, որոյ կէս բաժինը քրոջը կը պատկանէր, անոր վաճառումէն գոյացած ստակն էր այդ 300 ոսկին։ Զիւէտոյին պէյ այն աստիճան յուսահատեր է այս անակնկալ կորուստէն, որ արտասուելից դուրս է ելեր խաղատունէն և մտադիր է դատ բանալ։

Կովկասու կողմերէն 14 հոգի երէկ ռուսական շոգենաւով մայրաքաղաքս եկան՝ Հիճազ երթալու համար։

Նիկոմիդիոյ ոստիկանութիւնն այս օրերս փոքրահասակ խափշիկ մը բռներ է որ երկաթուղւոյ ճամբով գնացած էր և վրան 46 $\frac{1}{2}$ անգլ. ոսկի, 5 $\frac{1}{2}$ մէճիտիյէ, ժամացոյց մը և ուրիշ քանի մը նիւթեր կը գտնուէին։ Խափշիկն հարցաքննուելով, պատասխաներ է թէ անունը Սալիմ է, տարի մ'առաջ Նէժմէնէն եկած է, և թէ իւր տէրը, Իսմայիլ պէյ՝ որ Իւսկիւտար կը բնակի, տուած է իրեն այս ստակները։ Քիչ վերջը ըսեր է թէ Եգիպտոսէն կուգայ և անունն Իպրահիմ է։

Նիկոմիդիոյ կառավարիչն այս անծանօթ ուղևորն մայրաքաղաքիս ոստիկանութեան ղրկեր է և հաստատուեր է թէ խափշիկն և ստակին տէրն է Նէժմէի մաքսատան տնօրէն Րէշիտ պէյ։

Այս օրերս ոստիկանութիւնք պատուէր տուաւ կառապանաց՝ կառքերու վարագոյրները գոց չպահել, վասն զի այս կերպով ոչ միայն չարագործք առիթ կը գտնեն ինքզինքնին ծածկելու, այլ և հանրային բարուց վնասող դէպքերու տեղի կը տրուի։

Կրետէի կուսակալն հեռագրաւ կը ծանուցանէ Բ. Դրան թէ այս տարի ձէթն առատ է եղեր։

Քասըմպաշի Իսէք գաւառակէն 60 քիլոմէդր հեռաւորութեամբ Նիւսինեի մէջ հեռագրական կայարան մը հաստատուեր է։

Իմաց կը տրուի մեզ թէ չորեքշաբթի առաւօտ կամուրջին մօտ Շիրքէթի շոգենաւէն ծովը ինկող անձն ո՛չ թէ Գուրուչէշմէ բնակեալ Պարոնեան Մկրտիչ էֆէնտին է, այլ Պարոնեան մականուամբ Արնավուտ գիւղցի ուրիշ մի անձ։

Երէկ Երէնգիւղ Հայ մը ատրճանակով ծնօտին վերին կողմէն ինքզինքը զարկեր է, բայց հարուածը մահացու չէ և բժիշկք կը դարմանեն։ Երկու շաբաթ առաջ ալ ինքնասպանութեան փորձ մ՚ըրեր է այս անձն։

Իզմիրէն այս շաբթու քառասուն դատապարտեալներ տեղական կառավարութեան միջնորդաւ Լոյտի Օրէնդ շոգենաւով ղրկուեցան յԱքքիա։

Բալուէն կը գրեն.

«Այս օրերս այնչափ անձրեւ տեղաց որ նմանը չտեսնուած հեղեղներ պատահեցան, հարիւրամեայ ծառերս արմատախիլ եղան, մայիս ամսոյ մէկին ալ ձմեռնային ցուրտ մը փչեց որ հակառակ եղանակին՝ մրգեղինաց ծառեր և այգիք մասամբ խիստ սառեցան. տասնեւչորս օր զկնի սարսափելի կարկուտ տեղատարափ մը մի քանի գիւղօրէից շատ մ՚այգիներ, պարտէզներ, արտեր ապականեց, ինչպէս նաեւ Հաւաւունի ամբողջ այգիներ, պարտէզներ, բանջարանոցներ և մաս մ՚արտեր խապառ ոչնչացուց. սոյն յաջորդեց մարախի և թրթուրի դաշնակցութիւն մը, որոնք ոչ սակաւ վնասեցին բամպակի, սոլի և այլն, և այլն արտօրէից. նոյնպէս Բալու քաղաքէն հինգ կամ վեց ժամ հեռաւորութեամբ հիւսիսակողմն գտնուող գիւղօրէից ոմանց մէջ խմբովին բուսած միջատք երեւան ելած է որ յոյժ վնասակար է քան զմարախն, զի ամեն միջատ ի դալարի միայն կարող է վնասել, իսկ սա – խորմիզ – զօրութիւն ունի հնձուած հասուն հասկերէն իսկ ցորենները ծծել սպառել. սարսափ կը տիրէ ասոր, եթէ Տէր մ՚արգելք այդ անիծեալ միջատն ալ վրայ հասնի, յայնժամ ամենայն ինչ կատարեալ կը լինի։ Արդէն արմտիք խիստ լաւ չեն, վասն զի ամենակարեւոր եղանակին մէջ արտօրէից սառնիկ ծարաւն յագեցնող և արգիւնարար վերջին սակերչիթ անձրեւները չտեղացին։

«Այս օրերս հազի հիւանդութիւն մը կը տիրէ մի շատ գիւղերու տղայոց մէջ, որոցմէ պարբերաբար մեռնողներ պակաս չեն, այս հազ՝ այնպիսի խեղդիչ բնաւորութիւն մ՚ունի որ խիղճ ունեցող անձ մը կարող չէ հազի ենթարկեալ մանկան քով կանգ առնուլ. աւա՜ղ այն գաւառաց որ դէթ մէկ բժիշկ մ՚ունենալու բարեբաղդութենէն զուրկ մնացած են։»

Իւզըն Նէւզըէ, Ամերիկացի Միսիոնարէ մ՚առնելով, ԶԷՅԹՈՒՆ խորագրոյն ներքեւ կը հրատարակէ հետեւեալ նամակն, որ յուլիս 26ին գրուած է Զէյթունէն։ Այս նամակին սխալները ծանօթ են ամեն Հայու, բայց մեք տեղեկութեան համար միայն կը թարգմանենք, իբրեւ հետաքրքրաշարժ ինչ։

«Հայոց վերջին Թագաւորը բռնուեցաւ Կապանի հին դղեկին մէջ, 1492ին, և աւանդութեան նայելով, նորա հետեւողներէն քաջասիրտ խումբ մը, չուզելով հպատակիլ Թրքաց, վերին Տաւրոսի մթին խորշերն ապաստանեցաւ, Մարաշէն իբր 30 մղոն հեռի, ուր շինեց Զէյթունի այժմեան քաղաքն։ Այս քաղաք կը բաղկանայ քանի մը արտաւոր տեղւոյ վրայ հողէ շինուած բնակարաններէ, որք լերան մը կողին վրայ կը բարձրանան յարկեր կազմելով, այնպէս որ միոյն առաստաղն իւր վերի դրացւոյն դուռն է։ Այս մարդկային փեթակի մէջ կը բնակին բաւական թուով բարի հայ քրիստոնեայներ։ Ունին շատ եկեղեցիներ և քահանայներ, բայց տխուր սով մը կայ Աստուածաշունչերու և լրագիրներու։ Կարդալ և գրել գիտցողներու թիւն յոյժ սահմանափակ է։ Երեսուն մղոն տարածութեան վրայ հազիւ մէկ արտավար կը գտնէք հարթ, և այն նեղ հետքեր որք քաղաքը կը տանին՝ ապառաժուտ դահավէժներ քերելով կ՚անցնին, և կամ կը մոլորին մթին ձորերու մէջ, ուր տասը մարդոց խմբակ մը կրնայ բանակի մը դէմ դնել։ Այս ժողովուրդ այս մեկուսացեալ դիրք մէջ, իւր նախնեաց անընկճելի ոգւոյն իբրեւ ժառանգ, հարիւրաւոր տարիներէ հետէ յաջողած է պահել կէս-անկախութիւն մը։ Վերջի ժամանակները, Թուրք կառավարութիւնը կը շատանար տարեկան տուրք մը առնելով, և չէր խառնուեր տեղական գործոց։ 20 տարիէ ի վեր է միայն, որ կառավարութիւնն որոշեց Թուրք կառավարիչ մը հաստատել քաղաքին մէջ։ Ատելութեան և սաստիկ արհամարհանաց ոգի մ՚ի սկզբանէ հետէ կար Զէյթունցւոց մէջ ընդդէմ օտարաց։ Ամենէն տարիքոտ քաղաքացին կրնայ պատմել որ յաջորդաբար վեց անգամ բանակներ եկան ապստամբ քաղաքը ջախջախելու, բայց համայն ժողովուրդը կայծ հրացանով (չախմախլը) զինեալ վանեց զայնս, լեռնանց նրբուղիները ծածկելով յարձակողաց դիակներով։ Սակաւ ինչ յետոյ, տեսակ մը խաղաղութիւն կը հաստատուէր միջնորդութեամբ հայ գործակալաց ի Կ. Պոլիս, և քանի մը տարի հանդարտութիւն կը տիրէր փոքր ի շատէ։ Կ՚ըսուի թէ ո՛չ մէկ օտար բանակ կրցած է պատերազմաւ մտնել ի Զէյթուն։ Ազատութեան համար մղեալ կռւոյն մէջ, քաղաքը շրջապատող բարձր ապառաժներն հանդիսատես եղած են շատ մը Թերմոպիլեներու, և մէն մի ձոր և բլուր ունի իւր արիւնուշտ ճակատամարտներու պատմութիւնը։ Բազում սերունդներէ ի վեր այսպիսի պատերազմական մարզանք մ՚ստանալով, և մտային ու բարոյական ազդեցութեանց ներքեւ չգտնուելով բնաւ, Զէյթունցւոց մէջ աճած և կազմուած է տեսակ մը բնաւորութիւն, որ մեզ կը յիշեցնէ զՌօպին Հուտ և զՎիլիամ Թէլ։ Երբ գծուծ ստրկութիւնն ընդհանուր դարձած է երկրին մէջ, կազդուրիչ է տեսնել այս լեռնականաց ազատ, անկախ և սէգ դէմքն ու դիրքը։

«Զէյթունցւոց մէջ երեւան ելած են խումբ մը անօրէն աւազակներ, որք զուարճալիք կը նկատեն օտարաց հետ կռիւ ունենալ, և խաղաղութեան ժամանակ ճամբաները բռնելով՝ անխտիր կը կողոպտեն Թուրքեր և Քրիստոնեայներ, գողութեանց համար նոյնչափ ազատապէս գործածելով իրենց կայծհրացանն, որչափ երբեմն իրենց բնակավայրերուն պաշտպանութեան համար կը գործածէին։

«Վերջին տարիներս Զէյթունցւոց մեծամասնութիւնն հաւատարմութիւն ցուցած է Թուրք կառավարութեան, բայց քիչ մ՚ալ անօրէնք գէշ անուն սրբած են քաղաքին, և իրենց լիրբ յանդգնութեամբ Թուրք իշխանութեանց զայրոյթն հրաւիրած են շարունակ։

«Երկար ժամանակ այս անօրէնք տեսակ մը իշխանութիւն վարած են, երկիւղ ազդելով թէ՛ ժողովրդեան և թէ տեղական կառավարութեան, և աւազակութեան, սպանութեան և ընդհանուր անկարգութեան մասին գէշ համբաւ մը ստացած են։

«Հինգ տարի առաջ, Մարաշի կառավարիչը Զէյթուն եկաւ զինուորական մեծ զօրութեամբ մը, և յաջողեցաւ ձեռք անցունել աւազակներէն իբր 200 հոգի, զորս բանտարկեց ի Մարաշ և ի Հալէպ։

«Նոյն միջոցին, ամերիկեան Միսիոնարք մեծ հետաքրքրութիւն սկսած էին տածել Զէյթունի գործոց, և վարչային ինչ ինչ զեղծումներ տեղեկագրեցին անգլ. իշխանութեանց, որք յետ բազում յապաղմանց, յաջողեցան համոզել կառավարութիւնն որ Զէյթունցի բանտարկեալներն արձակէ, ընդհանուր ներողութիւն հրատարակէ, և տեղական կառավարութեան մէջ զանազան բարենորոգումներ մտցնէ։ Այս աւազակք, իրենց 50ի չափ ընկերներով որք լեռները փախած էին, ներում ստացան՝ խոստանալով թողուլ իրենց անօրէն ասպարէզն և հաւատարիմ քաղաքացիներ դառնալ։ Ամուր քարաշէն բերդ մը կառուցուեցաւ քաղաքին վրայ իշխող բլուրի մը ճակատը։ Ժողովուրդն իւր կայծհրացաններով հետ միասին թողուց Թուրք կանոնաւոր զօրաց դէմ յաղթութիւն ձեռք բերելու ամեն յոյս։ Կը յուսացուէր թէ խաղաղութիւնն և բարեկարգութիւնք մշտապէս ապահովեալ էին։ Բայց մօտերս տրոց մասին վէճեր ծագեցան, տարեկան տուրքերը չհաւաքուեցան, տեղական կառավարութիւնք նորէն ջլատեցաւ, աւազակաց խմբակ մը վերսկսաւ իւր վնասակար արհեստն, և անկարգութեան անցեալ աւուրք վերադառնալու վրայ էին։ Կը սպասուէր թէ խիստ հաշուառութեան օր մը նորէն պիտի գար Զէյթունի համար, որոյ հետեւանքը պիտի լինէր բստ հին դրութեան քաղաքը ջախջախելու նոր փորձ մը։ Թուականէս մի քանի շաբաթներ առաջ, Զէյթունի պահապան զօրաց թիւն 800 հոգւոյ բարձրացաւ տեղական այս նոր շփոթութեանց պատճառաւ, և Մարաշի կառավարիչ Տասա փաշա եկաւ փորձ մը փորձել բարեկարգելու զԶէյթուն, լաւօր իշխանութիւն ունենալով ի հարկին քաղաքը քանդելու իւր նպատակն ի գործ դնելու համար։ Տասա փաշա Մարաշի զանազան քրիստոնեայ հասարակութեանց ներկայացուցիչներ միասին բերաւ իւր գործին օգնելու։ Ի սկզբան գլխաւոր Զէյթունցւոց հետ տեսակցութիւն մ՚ունենալու փափաք յայտնեց, և զանոնք զարմացուց՝ ապահովութիւն տալով Զէյթունցւոց ներկատմամբ իւր բարեսիրական զգացմանց վրայ, և յայտնելով թէ իւր միակ փափաքն է այս ժողովրդեան վիճակին բարելաւութիւնը։ Կառավարիչը պնդեց տրոց հաւաքման և աւազակաց խմբին ջնջման վրայ։ Հրաւիրեց զանոնք գալ և խոստովանիլ իրենց ոճիրները, խոստանալով բստ կարի ներել, և անպատճառ թեթեւցնել իրենց պատիժն, եթէ յօժարակամ անձնատուր լինին։ Դիւանի եղելութիւն մ՚է որ հինգ տարի առաջ ներման արժանացած 250 աւազակներէ հազիւ 10 էն մին իւր երդումը դրժած է։ Ասոնց գրեթէ ամենքն ալ մի առ մի եկան, կառավարչին գթութեան ապաւինելով։ Մայրայեղ չարագործներէն իբր 15 հոգի դատաստանի վերապահուեցան, և Մարաշի բանտը ղրկուեցան։ Կառավարիչը միջոցներ սահմանեց տրոց ստուգանաւոր վճարման համար, վերակազմեց տեղական կառավարութիւնն, ուղղեց զանազան զեղծումներ, և իւր կացութեան ամեն դժուարութեանց մէջ այնպէս բարեխառնեց արդարութիւնը գթութեան հետ, որ այժմ ամեն դասուց վստահութիւնն ու համաբուռմը կը վայելէ։

«Կը յուսացուի թէ ատրճանակի և դաշոյնի տիրապետութիւնք յաւիտեան դադրած է ի Զէյթուն, և ուրախութեան մասնաւոր պատճառ մ՚է որ այս փոփոխումն յառաջ եկաւ ո՛չ թէ օտար ազդեցութեամբ, այլ Թուրք փաշայի մը ազդու բայց ազնիւ ձեռքով, որ դրապէս ջախջախեց զԶէյթունցի հրոսախմբերն առանց արիւնհեղութեան։ Պարթեւը Տասա փաշայի անունն իւր բարեսրտութեան և արդարութեան համար երախտագիտական զգացմամբ պիտի յիշուի երկար ատեն Զէյթունի մէջ։»

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ
(Այս օրուան)

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Բարիզ, 21 օգոստ.

Երէկի թուով Թիէն Ցինէն եկած հեռագրի մը նայելով, անստոյգ է թէ Շանհայի մէջ Ֆրանսայի և Չինաստանի միջեւ սկսուած բանակցութիւնք խզուած են. այդ հեռագիրը կըսէ թէ բանակցութիւնք կը շարունակուին և կարգադրութեան մը յանգած չեն դեռ։

ՀՐԴԵՀ Յ՚ԱԹԷՆՔ

Աթէնք 21 օգոստ.

Այս գիշեր սաստիկ հրդեհ մը մոխիր դարձուց շուկային շէնքերը. եղած վնասը մեծ է։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱ

Լոնտոն, 21 օգոստոս

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ.

Պատրաստ մետաղադրամ— յաւելումն — անգլ. ոսկի 182,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր— յաւելումն — անգլ. ոսկի 394,000
Պանքնօթք ի պահեստի —նուազումն — անգլ. ոսկի 727,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ—41 5/8 %

ՔՈԼԵՐԱ

Մարսիլիա 21 օգոստ.

Այսօր 7 հոգի մեռան քոլերայէն։

Թուլոն 21 օգոստ.

Այսօր 5 հոգի մեռան քոլերայէն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 10 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 1/4
3 » » (վաճառականի)	110
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 85,
3 » » » (վաճառականի)	22 92 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	դհկն.	9 1
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	9 1
Այսօր Բերայի մէջ	»	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	8 37 1/2
Բարձրագոյն գին	»	8 37 1/2
Նուազագոյն	»	8 35
Կէս օրին	»	8 36 1/2
Իւնիֆիէ Եգիպտական		67 20
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		67
Բերայի մէջ		—
Այս առտու բացուեցաւ		66 32 1/2
Կէս օրին		66 35

Փոխառութիւն 1863	ֆր.	59
» 1865	»	51
» 1869	»	45
» 1873	»	40 50
Պօն տիւ Թրէզօր	Անգլ. Լր.	18
Րումէլիի երկաթուղի	ֆր.	45
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	370
Բաժնեթուղթ Լոտերիի	»	82

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	3 28
Քրէտի Ժէնէրալ (Գ. Կ.)	Օսմ. Լր.	6 30
Պանք տը Գոնս	»	5 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	Օսմ. Լր.	3 30
Թրամուէյ	» »	295

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանգնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 8
Բոլ իմփէրիալ	»	90 6
Քրիմիգ	»	51 15
Ռուբլի թղթադրամ	»	8 95
» արծաթ	»	89 35
Ֆիօրին	»	9 1
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 7
Վեցնոց	»	103
Հինգնոց	»	102 20
Մէթալիք	»	99
Պղինձ	»	800
Թղթադրամ	»	2800

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 21 Օգոստոս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	100 11/16
Օսմ. » բացուեցաւ	8 5/16
» » գոցուեցաւ	8 1/8
Օսմ. փոխառութիւն 1865	10 1/2
» » 1869	9 3/8
» » 1871	67
» » 1872	18
» » 1873	8 1/4
Փոխառութիւն 1877	79
Պանք Օթօման	13 1/2
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	91 3/4
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	60
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	83 1/4
Տայրա Սանիէ	58 7/8
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	81 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	101 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիեննա, 21 Օգոստոս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 75
Օսմանեան երկաթուղի	21 50

Բարիզ, 21 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 65 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %......բաց	107 35
» » 3 %......բաց	78 27 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	8 35
» » գոցու. (գ. կ.)	8 22 1/2
Օսմանեան փոխառութիւն 1863	—
» » 1865	52
» » 1869	47
» » 1873	42
Օսմանեան երկաթուղի	45
» Րէժիի բաժնեթուղթք	523 75
Պանք Օթօման	591 25
Գրէտի Լիոնէ	553 75
» Ֆօնսիէ	1280
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կոր.)	1232 50
Սուէզի ջրանցք	1910
Ռուսական 5 % 1877ի	97 1/2
Իտալական Ռանթ (բարձրացած)	95 62 1/2
Արեւելեան Ռուս. (Ռիւս Օրիան.)	—
Եգիպտական միացեալ գոց (իջած)	303 75
Սպանիական (արտաքին)	59 7/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	370
5 % Հելլենական	353 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 19

ՄԵՏԷՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

22 Օգոստոս (Ն. Տ.)

	Ժ. Վ.
Ծագումն արեգական (Աւերեւոյթ)	5 19
Մուտք » »	6 45
Կէս օր (Միջին ժամով)...12...	2 36
Կէս օր (ժամ ըստ Տաճկաց)	5 8
Ծագումն Լուսնի (Աւերեւոյթ)	Ա. 6 51
Մուտք » »	Ե. 7 24
Երեւումն Լուսնի Ա. Ք. Օգոստոս 28ին	

Երեկոյեան ժամը 8ին

Ծանրաչափ (Ծովու երես)	761 2
Ջերմաչափ	21 8
Նուազագոյն աստիճան	15 7
Բարձրագոյն » ...... իրիկուան	25 1
Խոնաւութիւն %	72
Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու միջոցին հազարորդամետր	0

Ուղղութիւն հողմոյ.—Հարաւ հանդարտ։

ՕԳՈՍՏՈՍ 21Ի ՎԻՃԱԿԸ

Հիւսիսային տկար հով ի Միջերկրական. օդն ընդհանրապէս հանդարտ է յԱտրիական, յԱրշիպեղագոս, ի Տարտանէլ և յՕտեսա։

Բարեխառնութիւնք 11 աստիճան է ի Բեդրսպուրկ, 14 ի Բարիզ, 17 ի Վիեննա և 19 յՕտեսա։

Քիոսի մէջ, օգոստ. 20ին, երեկոյեան ժամը 2ը 54 անցած (Ը. Ե.) երկրաշարժի երկու թեթեւ ցընցում զգացուեր են։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

Վան, 24 յուլիս 1884

Այս պահուս մեր մօտ յուզուող ինչ ինչ խնդիրներ զուրկ չեն կարեւորութենէ։

Ոչ ոքին անծանօթ չէ 1879ի մեծ սովը։ Սովասանջ ժողովուրդն երբ ամէն բան սպառեց և իրեն մնաց միմիայն հողն «ինչ շահ ունի, բստ, այս հողն, երբ նա զիս չէ կարող մահէն ազատել». և սկսաւ ծախել մի կտոր հաց ձեռք բերելու և անօթի չմեռնելու համար։ Բայց այնպիսի ժամանակ մը, երբ ամեն կողմէն հաց կ՚աղաղակէին, երբ հրապարակի վրայ աճագին քանակութեամբ տներ և հողեր ծախու կ՚ելնէին, և երբ հացի սովին հետեւած է նաև դրամի սովը, քանի՞ հոգի կարելի է գտնել՝ որք իրենց ձեռք ունեցած պատրաստ դրամն ուզեն տալ հողի, թէեւ նորա գինը անհաւատալի արժէքի իջած լինի։ Անշուշտ շատեր, մանաւանդ անոնք՝ որք սովի մը աղետալի տեսարանաց ականատես լինելու դժբաղդութիւնն ունեցած են, չպիտի զարմանան երբ ասեմ թէ շատ մը սովեալներ կը դիմէին դրամատէրերու և իբրեւ մուրացիկ մը, որ ողորմութիւն կը մուրայ, կը պաղատէին նմա որ հաճի գնել իրենց հողը, ինչ գնով որ իւր խիղճը կ՚ներէ և իւր ընտանիքը սովամահէն ազատէ։ Եւ ո՛րչափ ընտանիքներ կան որք իրենց կեանքը կը պարտին հողին։

Անշուշտ դուք չէք կարող երեւակայել որ այն մարդիկ՝ որք սովամահ չլինելու համար հազար աղերսանօք ծախած էին իրենց հողն և իրենց ընտանեաց կեանքը սովէն պահպանած, կարող են այնչափ ապաշնորհ լինել որ՝ այժմ երբ ոչ ևս սովու երկիւղ ունին՝ զանազան սուտեր հնարեն և առանց փոխարինութեան ուզեն իրենց հողը խլել գնողներու ձեռքէն։ Եւ սակայն այդ բանը պատահած է այսօր, գլխաւորապէս պարսկական սահմանագլխոյ վրայ Սալախանէ անուն գիւղ մը։ Ահա այս գիւղի հողերն են՝ զորս իրենց նախկին տէրերն այժմ կուզեն ետ առնուլ զանազան պատրուակներով։ Եթէ այդ գիւղի նախկին տէրերն յաջողին յետս խլել իրենց հողերը, յայտնի է որ ուրիշներ և թերեւս իրենց հայ հայրենակիցք ալ քաջալերուելով՝ անոնց օրինակին հետեւիլ և ծախած հողերնին գնողաց ձեռքէն խլել պիտի ուզեն. բայց վստահ ենք որ տեղական կառավարութեան արդարամտութիւն չէ նորհեր այդ կալուածատերաց իրաւունքներն անխափան կը մնան։

Յիրաւի աւատապետական դրութիւնը ամեն ժամանակ արհամարհելի է և մէջս փափագելի է որ ժողովրդի հողերը դրամատէրերու ձեռքը չանցնին. սակայն երբ երկրի մէջը տիրող աղքատութեան պատճառաւ ժողովուրդը ստիպուած է ծախել իւր հողը, դրամատէրը մեղաւոր չէ եթէ իւր դրամը կուտայ և օրինաւոր միջոցաւ տէր կը լինի հողի. այլապէս ամենատոր արժէքի պիտի իջնար հողի գինը և սնանկութիւնը իւր թեւերը պիտի տարածէր բովանդակ երկրի վրայ։ Արդարեւ այժմ երկրի հողերէն մեծ մաս մը արդէն դրամատէրերու ձեռքն անցած է և ներկայ դրութեամբ հետզհետէ ալ կանցնի, սակայն մենք անշուշտ մեր առաջ չունինք հողային տագնապալի խնդիր մը, և դրամատէրն՝ որ իւր ձեռքն անցած հողէն նշանաւոր շահ մը չէ կարող ձեռք բերել՝ ամեն ժամանակ պատրաստ է ծախել իւր հողը, եթէ մինչեւ անգամ իւր վճարած չափովը գին վճարուի իրեն։ Բայց անշուշտ ամեն իրաւանց և արդարութեան հակառակ է երբ վաճառողներն զանազան ապօրինաւոր միջոցներով ուզեն իրենց հողը խլել գնողաց ձեռքէն։

Մի ուրիշ լուր յատուկ կարեւորութեան արժանի է։ Քանի մը շաբաթ առաջ Կեդր. կառավարութենէն սուլթանական հրամաններ հաղորդուեցան տեղական կառավարութեան՝ Վանայ նահանգին մէջ հիմնելու մի բարձրագոյն քաղաքային վարժարան։ Կեդր. կառավարութենէն յատկապէս այդ նպատակաւ կազմուած յանձնաժողով մը սկսած է արդէն այդ նպատակին համար աշխատիլ։ Յայտնի է որ այս տարի տասանորդական տրոց վրայ եղած է 18 առ 1000 յաւելում մը, որ նահանգային կրթական (Մէարիֆ) ժողովի տրամադրութեան ներքեւ դրուած լինելով՝ պիտի յատկանայ քաղաքային բարձրագոյն վարժարանի ծախուց։ Մինչեւ նոր դպրոցական շէնքի մը կառուցումն, դպրոցը պիտի բացուի առ այժմ վարձուած բնակարանի մը մէջ։

Մինչ կայսեր. կառավարութիւնն այսպէս գովելի ջանքեր կընէ երկրի մէջ հանրային կրթութեան տարածման համար, ցաւալի է ասել որ մեր ազգային դպրոցներն դէպ ի ետ կերթան և չեն համապատասխաներ ժամանակի պահանջից։ Կարող ենք հաստատել որ ազգային կրթութիւնը այս տարի առաւել անդոհացուցիչ է նախորդ տարւոյն վրայ։ Ուսումնական խորհուրդն կազմալուծուած և իւր շինած ծրագիրն դպրոցներու անկիւններն փոշոտած, կապաւեն Կեդր. Ուսումն. Խորհրդոյ վաւերացման։ Մեր դպրոցներն՝ որք հետեւելով ուրիշներու օրինակին արձակուրդ ըրած են այժմ, երեւ մնացած են որ այն վարժարանք՝ որոց օրինակին հետեւած են իրենք՝ արձակուրդէն առաջ աշակերտաց տարեկան հարցաքննութիւններն ալ կատարած էին։ Երբ անցեալներն այդ դպրոցներէն միոյն դասատուին հարցուցի թէ է՞ր արձակուրդ ըրած են, «Վասն զի, պատասխանեց, ուրիշ դպրոցներն ըրած էին»։ Կիմանամք որ մեր մեծագոյն վարժարանն, որոյ եկեղեցին այժմ կը վերաշինուի, ստիպուած է վեց ամիս արձակուրդ ընել։ Փափաքելի էր որ մեր դպրոցաց փոշւութիւնք, որպէս արձակուրդի, նոյնպէս ուրիշ խնդրոց մէջ ալ այսչափ դիւրաւ հետեւող լինէին։

«Կեդրոնական» վարժարանն աւարտեց իւր տարեկան քննութիւնները և այժմ արձակուրդով փակուած է։ Օգոստոս 19ին պիտի կատարուի միջանակարաչխի հանդէսն, և վկայական պիտի տրուի վեց ընթացաւարտ աշակերտաց, զորս դպրոցն այս տարի դուրս կը հանէ իւր ծոցէն։ Դպրոցը կը վերաբացուի յաջորդ օրն օգոստոս 20ին։ Ուրախալի է որ մեր ազարնակ եղբարք տեսնելով «Կեդրոնական» վարժարանի արդիւնքը, սկսած են գնահատել նորա անձնուէր Հիմնադիր–Տնօրէնի ջանքերը։ Գոհութեամբ կիմանամք որ Բաքուի «Հայկազնեան Ուսումնասիրաց» ընկերութեան տնօրէն ժողովն 35 լիրայի վարձ մը սահմանելով, յայտնած է Պ. Մ. Փորթուգալեանի որ ընկերութիւնը որոշած է այդ վարձովն երեք գիշերօթիկ աշակերտներ պահել «Կեդրոնական» վարժարանի ուսումնարանին մէջը։ Կրթութեան գործին բարեկամներէն ո՞վ չուրախանար, տեսնելով ճշմարիտ արժանիք մը, որ կը գնահատուի։

Ռուսական հիւպատոս Վսեմ. Կամսարական բէկ ամսոյս 22ին աստ հասաւ։ Ինչպէս «Արեւելք» իմացած էր ստոյգ աղբիւրէ՝ իւր հրաժարական տուած լինելն չիտակ է, բայց հրաժարականը տակաւին չէ ընդունուած և կը յուսացուի որ պիտի մերժուի։

Տ.

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Արտասովոր ամառներ.— Ամռան այս տաք օրերուն, թերեւս հետաքրքրական լինի աստ յիշատակել այն ամառներն, որք իրենց տարապայման տաքութեամբ պատմութեան մէջ անցած են։

627ին, տաքութիւնն այնքան սաստիկ է որ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ մէջ աղբիւրները կը ցամքին. Ջուր չլինելով շատեր ծարաւէ կը մեռնին։

879ին երկրագործք դաշտերէն կը հեռանան։ Աշխատիլ ուզողներն արեգական տակ կայծակնահար կ՚իյնան։

993ին, արեգակն այնքան կիզիչ է որ բոյսերը կ՚այրին։

1000ին, գետերը կը ցամքին, և սաստկած ձուկերուն հոտը ժանտախտ յառաջ կը բերէ։

1022ին, արեգակին ենթակայ մարդիկ և կենդանիք մեռած գետին կ՚իյնան։

1132ին, գետերը կը ցամքին, հողը կը ճաթռտի և քարի պէս կը կարծրանայ։ Ալզասի մէջ Հռենոս գետը կը ցամքի։

1303ին և 1304ին, Հռենոս, Լուառ և Սէն գետերը կը ցամքին։

1705ին, բարեխառնութիւնն ապակիէ փուռերու տաքութեան աստիճանին կը հասնէր. Միսը վայրկեանի մը մէջ կ՚եփի արեգական տակ։ Ոչ ոք կը համարձակի դուրս ելնել։

1718ին, բազմաթիւ հաստատութիւններ կ՚ստիպուին փակել։ Թատրոնք կը գոցուին։ Ամբողջ վեց ամիս ո՛չ իսկ կաթիլ մը կ՚անձրեւէ։

1779ին, Իտալիոյ մէջ ի Պոլոնիա տաքութիւնը խեղդիչ է և շատեր շնչարգել լինելով կը մեռնին։ Օդն այնքան անշնչելի է որ հողին տակ բնակելով միայն կարելի է մահուանէ զերծ մնալ։

1793ին, բոյսերը կը խորովին և պտուղները ծառերուն վրայ կը չորնան։

1800ին, գետերը կը ցամքին շատ նահանգներու մէջ։

1822ին, սոսկալի կերպով տաքութիւն՝ փոթորիկներով և երկրաշարժներով։ Մուկերու անհուն բանակ մը Ալզաս և Լօրէն գաւառները կ՚աւերէ։ Ի Սալերն բնակիչք երկու միլիոն մուկ սպաննեցին 15 աւուր մէջ։

1832ին, տաքութիւնը քոլերան կը տարածէ ի Ֆրանսա. Փարիզի մէջ միայն 20,000 հոգի մեռան։

1846ին, ջերմաչափը 52 աստիճան կը նշանակէ արեգակին տակ։

Յիշատակենք նաեւ 1859ի, 1860ի, 1869ի, 1870ի, 1874ի տաքերն. սակայն այս ամառներն, թէեւ խիստ, բնաւ աղէտ մը չպատճառեցին։

Համբոյրներու վիճակագիր մը.— Թերեւս աշխարհիս ամեն ազգաց մէջ Ֆրանսացիք են որ ամենէն աւելի վիճակագիր կը լինեն, և նկատողութեան կ՚առնուն այն տեսակ նիւթեր, որք ուրիշ ազգաց մտքէն անգամ չեն անցնիր։

Ֆրանսացի մը որ վերջին օրերս մեռաւ, իւր ամուսնութեան օրն, քանի տարի առաջ, որոշեր է տարեկան վիճակագիր մը բռնել իւր կնոջ հետ փոխանակած համբոյրներուն համար, մինչեւ որ իւրարմէ բաժնուէին միայն կամ միասին մահուամբ։ Երբ վերջին անգամ հիւանդանալով՝ տեսաւ որ առողջանալու յոյս չկայ, իւր բարեկամներէն միոյն աղաչեց որ աշխարհի ծանօթացնէ իւր քսանամեայ վիճակագրին արդիւնքը։ Իւր ամուսնութեան առաջին տարին, փոխանակեալ համբոյրներն 36,500 ի հսկայական թուոյն հասան, այսինքն միջին հաշուով օրը 100 համբոյր։ Բայց հետեւեալ տարին այդ թիւը մեծապէս նուազեցաւ, և իւր տարւոյն մէջ 16,000 համբոյր միայն կրցաւ նշանակել, մինչդեռ յաջորդ տասներկու ամսոց մէջ օրը միջին հաշուով միայն 10 համբոյր փոխանակած են։ Հինգ տարուց մէջ հաշուակալին գործն յոյժ դիւրացաւ, որովհետեւ 24 ժամուան մէջ միայն երկու համբոյր կը փոխանակէին, մին առաւօտուն կամ արթննալու ատեն, իսկ միւսը քնանալու միջոցին։ Ամուսնութեան վերջին տասը տարիներուն մէջ, միայն այն ատեն զիրար կը համբուրէին, երբ իրենց մին տեղ մը մեկնէր, կամ ուղեւորութենէ մը վերադառնար։ Այս ըսել չէ թէ իրենց սէրը նուազած էր. սակայն կ՚ապացուցանէ թէ ընտանութիւնը շատ աւելի առաջ գնացած լինելով, այլ եւս պէտք չէր տեսնուէր այդ միջոցներու։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. Ոսկի
Պահեստի դրամ 274,155 » »

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Այս ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և մօտակայ գիւղերու մէջ · գիներու և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ.

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ֆ. ՐԱՈՒԹ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16—17
ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կամուրջի գլուխ, Եէնի-ճամի 32

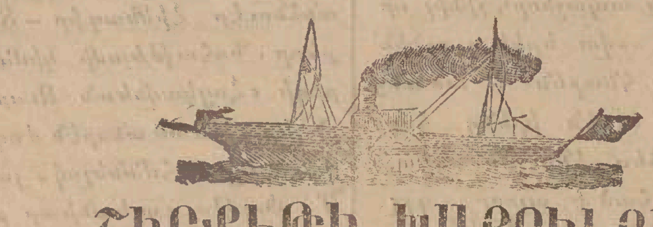

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1884 ՅՈՒԼԻՍ 16Է ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. Թ.
11 15) Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
11 50) Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19
12 15) Ռ. և Ա. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 32
1 5) Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20
1 30) Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք) 34
2 05) Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի բաց ի ուրբաթ օրերէ) 33
2 45) Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Քիրէճպուրնու Թարապիա Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյէն մեկնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 28
4 Ռ. և Ա. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Թարապիա Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 32
5 15 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Թարապիա Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ: 19
6 15 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշպաղչէ Եէնիքէօյ Միրկէօն Գանլըճա Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ Իւսկիւտար 25
8 15 Ա. և Ռ. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ (ուրբաթ օրերը Ըսթէնիա պիտի հանդիպի) 34
10 — Մէզարպուրնուէն Պէյլիւքտերէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 33

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

10 45) Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 20
11 15) Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 33
11 50) Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 28
12 25) Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ 22
1 10) Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 18
1 40) Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ 23
2 15 Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 19
2 40) Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 4
3 45) Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ 17
10 50 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 19
11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 25

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

11) Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Գապաթաշ 22
11 30) Պէյգօզ Բաշպաղչէ Ռ. Բաշմահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
12 5) Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Էյլէրպէյի Գուզկունճուք 25
1 15) Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք 4
1 30) Պէյլիւքտերէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշպաղչէ Գանլըճա · Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Գանտիլլիէն մեկնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իւսկիւտար) 17
2 30) Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իւսկիւտար (բացի ուրբաթէն) 22
3 30) Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ 23
4 Պէյլիւքտերէ Պէյգօզ Բաշպաղչէ Ռ. Բաշմահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք: 18
8 45 Պէյլիւքտերէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշպաղչէ Գանլըճա · Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Իւսկիւտար (ուրբաթ օրերը Ռ. Բաշմահալլէ) 20
10 25 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

1) Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 28
1 30) Գապաթաշ Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիքէօյ Բաշպաղչէ Պէյգօզ Թարապիա Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 25
2 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ Ռ. Գավագ 32
3 30 Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Ըսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 19
5 — Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Իմիրկէն Ըսթէնիա Եէնիքէօյ Պէյգօզ Թարապիա Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ և Գավագներ 34
6 45 Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիւքտերէ 20
8 15 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու 33
9 45 Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ըսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 32
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ըսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Քիրէճպուրնու Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 17
11 10 Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիւքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 34
11 30 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ըսթէնիա Եէնիքէօյ 19

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

11 45) Ուղղակի Պէպէք 22
12 40) Ուղղակի Արնաւուտքէօյ 18
1 10) Ուղղակի Պէպէք 23
1 45) Ուղղակի Արնաւուտքէօյ 19
2 10) Ուղղակի Պէպէք 4
3 15) Ուղղակի Պէպէք 17
9 50 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար (Վանիքէօյ իջնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19
10 25 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք 25
11 5 Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20
11 45 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք 33
12 — Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ 25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

11 35) Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Պէյգօզ Եէնիքէօյ 20
12 35) Ուղղակի Գանտիլլի 4
12 45) Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Եէնիքէօյ (բաց ի ուրբաթ օրերէ) 33
1 55) Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթ օրերէ) 22
2 15) Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշպաղչէ Պէյգօզ Պէյլիւքտերէ (ուրբաթ օրերը Ռ. Բաշմահալլէ) 18
2 55) Ուղղակի Գանտիլլի 23
9 25 Գապաթաշ Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 15 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բիւֆալթեաշը Բաշպաղչէ Պէյգօզ Թարապիա Մէզարպուրնու Գավագներ 18
10 40 Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 28
11 10 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ռ. Բաշմահալլէ Բաշպաղչէի Պէյգօզ 23
11 40 Գապաթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ 22

Ամեն ուրբաթ շոգենաւ մը կամուրջէն ժամը 4ին մեկնելով Իւսկիւտար Գուզկունճ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի · Հիսար Գանլըճա Ռ. Բաշմահալլէ Բաշպաղչէ Պէյգօզ Թարապիա Պէյլիւքտերէ պիտի հանդիպի և անտի ժամը 5.45ին մեկնելով և յիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի իջնէ ի կամուրջ · ամեն ուրբաթ երեկոյ ժամը 11.15ին շոգենաւ մը Եէնիմահալլէէն կամուրջ պիտի իջնէ Մէզարպուրնու Պէյլիւքտերէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ և Պէշիկթաշ հանդիպելով:

Այս Նիշը) կրող շոգենաւերը Օգոստոս 11էն յետոյ մէկ մէկ քառորդ վերջը պիտի մեկնին:

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԷՆ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ		ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ	
11 15	6 15	11 —	7 —
12 —	7 —	11 45	8 15
12 30	8 10 Պէշիք	12 20	9 — Պէշիք
1 —	9 —	12 50	9 35
1 30	9 35 Պէշիք	1 20	10 5 Պէշիք
2 —	9 55	1 50	
2 30	10 25	2 20	10 35 Գզլճգ *
3 —	10 50	2 50	
3 30	11 20	3 20	11 —
4 10	11 40	3 55 Պէշիք	11 25
4 45 Պէշիք		4 30	11 50
5 30	12 5	5 15	
		6 15 Պէշիք	12 5 Գզլճգ *

(* Այս շոգենաւները Հրէից տօներուն չպիտի երթեւեկեն)

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 30 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 Հարէմէն Սալաճագ
10 45 Հարէմէն »
2 15 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 30 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 30 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ
ԿԱՌԱՎԱՐՉ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Գապաթաշ
3 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 — Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 15 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ
ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ

Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ, թիւ 12 Ա. մասնաւոր ուղեցոյցն որ մինչեւ ցարդ կը գործածուէր ամեն տարի դեկտեմբեր 1 էն մինչեւ մարտ 31, Ադրիանուպոլիս-Սարամպէյ-Պելովայէն ուղղակի Տէտէ-Աղաճ ապրանք փոխադրելու համար, ջնջուած լինելով՝ տեղը դրուած է թիւ 12 Բ. մասնաւոր ուղեցոյցն, որոյ աւելի նուազ սակագինը այսուհետեւ վերյիշեալ քաղաքներն ապրանք փոխադրելու համար պիտի գործածուի ամբողջ տարին:

Ընդհ. Տնօրէնութիւն
(Ստ.) ՀԱԼԷՆ

Կ. Պոլիս 14 օգոստոս 1884

ԲԺԻՇԿ ՃԱՆԻԿ ՔՐԻՍԵԱՆ

Հիւանդ կընդունի ամեն օր, կիրակի օրերն ալ, առաւօտէ մինչեւ կէս օր, Կ. Պոլիս, կամուրջի դէմ-առ-դէմ 77 թիւ Քիւչիւքեան Նշըարց դեղարանը:

Իրենց թաղերէ վկայեալ աղքատները ձրիաբար կընդունի:

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ խազինէսինէ այիտ օլուպ՝ տաէմի լիզումինէ մէյնի ֆիրուխթ օլընաճագ օլան Խօճա-բաշատա ամիդ դամդիյէ զօգազընտա օն իկի նօմէրօ իլէ մուրագգամ գարագօլխանէ արասընըն էվվէլճէ իլան օլընտըղը իւզրէ միւզայէտէսի իճրա օլընմագտա օլդուղընտան՝ միւզայիտ իմժէ յէ թալիպ օլանլարըն աղսըմօսըն օն ալտընճը չարշէնպէ կիւնիւնէ տէ յին պասըլ վագտի ճէ. ապը սէրասքէրի չուպէի մախսուսընա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլընուր:

6 աղօսթոս
1300

4—5

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ խազինէսինէ մէրպութ ագարատան իբքինճի տայիրէյի պէլէտիյէ տախիլինտէ Գալաթա իսկէլէսինտէ քէային պիր պապ ճէպխանէ մաղազա վէ մատիւքեան Գալաֆաթ մէյտանը վէ պիր պապ գահվէ տիւքեանը վէ համամ վաղընէ մախսուս մախզէն իւլ ֆուտուտ մէյտան պունտան էվվէլ տէֆաթլէ իլան օլունտուղու իւզրէ իճար օլունաճաղընտան վէ սէնէվի մէճմուրնա եիւզ օթուզ լիրա պէտէլի իճար իթասընա թալիպ պուլունտըղընտան վէ թարիխի իլանտան իթիպարէն իւչ կիւն միւրուրինէ տէկին իշպու պէտէլ իւզէրինէ հէր նէ զամմ վէ իլավէ օլունաճաղ օլուր իսէ գապուլ օլունաճաղ անտէն սօնրա գարարը գաթիի վիրիլէրէք իհալէսի իճրա գըլընաճաղընտան, պունտան զիյատէ թալիպ օլանլարըն միւտտէթի մէրքումէ զարֆընտա թէէմինաթ աղճէսի իլէ պապը վալայի ճէնապը Սէրասքէրի չուպէյի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր:

4 Աղօսթօս 1300 3—3

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Տրաքօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Էրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆլիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկկէր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիւօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Եէտտօ	3,600
Քօճիօ	2,200	Զէֆիրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Թուէրս շոգ. նաւապետ Մոնրօ, Անգլիայէն ատտ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և իւր բեռը պարպելէ յետոյ Օտեսա պիտի ուղեւորի:

Ուղեւորներու համար աղէկ դիւրութիւններ կընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ, ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլի և Սեւ-ծովու մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Գասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրօյ	700	Օբորթօյ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ֆլավիեան շոգենաւը, նաւապետ Ռոպըրթսըն, Լիվըրփուլէն ատտ հասաւ ընդհանուր վաճառքով:

Ուղեւորներու համար աղէկ դիւրութիւններ կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաճման և ընկ.
Մալդա, Ռ. Գամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ռիժզօլ և ընկ.

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըքս
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արգատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռոպինս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Րումէլիա շոգենաւն Լիվըրփուլէն ատտ հասաւ ընդհանուր վաճառքով:

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամեն դիւրութիւն և հանդստութիւն կը տրուին ուղեւորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Փանորմուս	4200	Ոզիրիս	3000
Ֆարոս	4000	Նէրթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սէսոստրիս	3250	Ադլանդիք	1700
Թեպէ	3250	Լոդիւս	800
Մոքատալա	3250	Օլինտոս	800
Մարէօթիս	3250	Սէսիլ	700

Սէսոստրիս շոգ. օգոստ 25ին Լիվըրփուլէն ատտ կ'սպասուի ընդհ. վաճառքով:

Վերյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Գործակալք
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիի
Տնօրէնութիւն, Լիվըրփուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրփուլ

Ն. ԲԱՔԷ ԸՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլայի և Բօթիի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Տրապիզոն և Սամսոն երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէօզ, որ Յուլիս 30ին Մարսիլիայէն և Օգոստոս 17ին Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մինկրէլի:

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, թիւ 141

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն տասն օրը անգամ կը բանին Լիվըրփուլի և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեփփօ	3,000	Նանթ	2,500
Պողնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պաթավիա	3,800	Բարթիա	3,200
Պալպէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Ալեփփօ շոգենաւը, նաւապետ Հավիս, Լիվըրփուլէն ատտ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕՆՍ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

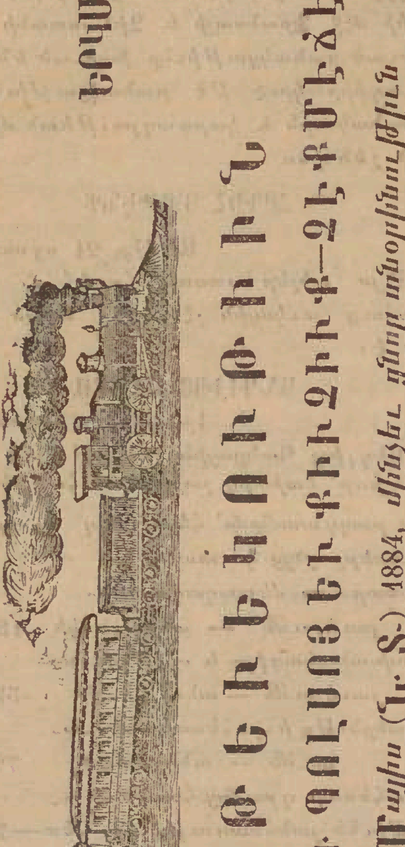

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 26 Մայիս (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																								
	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
	ԱՌԱՒՕՏ													ԻՐԻԿՈՒՆ											
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 19	1 49	2 21	2 58	3 27	4 03	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 —	7 31
Գում—գաբու	6 28	7 —	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 —	2 —	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41
Եէնի—գաբու	... ...	... ...	... ...	7 57	... ...	8 58	... ...	... ...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	... ...	7 15	7 46
Տավուտ փաշա	... ...	... ...	... ...	8 —	... ...	... ...	... ...	... ...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 6	2 7	2 39	... ...	3 45	... ...	4 52	... ...	5 57	6 31	... ...	7 18	7 49
Սամաթիա	... ...	... ...	... ...	8 6	... ...	9 4	... ...	... ...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	... ...	7 23	7 54
Եէտի—գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	... ...	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 21	3 53	4 30	5 —	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59
Մաքրիգիւղ	6 48	7 23	8 —	8 24	8 33	9 22	... ...	... ...	10 58	... ...	11 58	... ...	... ...	2 29	... ...	3 36	... ...	4 42	... ...	5 49	... ...	... ...	7 6	... ...	8 10
Այ—Ստեֆանօ	... ...	7 33	8 14	8 34	... ...	9 32	... ...	... ...	11 8	... ...	12 9	... ...	... ...	2 39	... ...	3 46	... ...	4 52	... ...	5 59	... ...	... ...	7 18	... ...	... ...
Քիւչիւք—Չէքմէճէ	... ...	... ...	8 25	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	12 18	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	7 27	... ...	... ...
	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																								
	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67	
	ԱՌԱՒՕՏ													ԻՐԻԿՈՒՆ											
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քիւչիւք—Չէքմէճէ	... ...	... ...	7 1	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	1 40	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	6 38	... ...	... ...
Այ—Ստեֆանօ	... ...	... ...	7 12	7 45	... ...	8 44	... ...	9 38	... ...	... ...	11 20	... ...	... ...	1 51	... ...	2 58	... ...	4 4	... ...	5 11	... ...	6 27	6 51	... ...	... ...
Մաքրիգիւղ	6 —	6 55	7 24	7 57	... ...	8 55	... ...	9 49	... ...	... ...	11 31	... ...	... ...	2 3	... ...	3 9	... ...	4 15	... ...	5 22	... ...	6 38	7 05	... ...	... ...
Եէտի—գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	1 15	1 44	2 16	[illegible]	3 22	3 58	4 29	5 05	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58	... ...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	... ...	10 16	11 16	11 48	1 19	1 48	2 20	[illegible]	3 26	4 2	4 33	5 09	5 40	... ...	6 57	... ...	8 02	... ...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 46	... ...	8 47	... ...	9 46	... ...	10 21	11 21	11 53	1 24	1 53	2 25	[illegible]	3 31	4 07	4 38	5 14	... ...	... ...	7 2	... ...	8 07	... ...
Եէնի—գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	... ...	10 24	11 24	11 56	1 27	1 56	2 28	[illegible]	3 31	4 10	4 41	5 17	5 46	... ...	7 5	... ...	8 10	... ...
Գում—գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 32	2 01	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15	... ...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 03	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 —	6 31	7 20	7 50	8 24	... ...
	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...

1. Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ:
2. Ուրբաթ և կիրակի օրերը 26 թիւ կառախումբն մինչեւ Քիւչիւք—Չէքմէճէ պիտի երթայ Ֆլօրիա հանդիպելով. Այ—Ստեֆանօյէն պիտի մեկնի երեկոյեան ժամ 2. 40ին և Քիւչիւք—Չէքմէճէէն պիտի վերադառնայ ժամ 4. 55ին Այ—Ստեֆանօ երթալու համար, ուր 61 թիւ կառախմբին հետ պիտի հաղորդակցի.—Ուրբաթ և կիրակի օրերը 20 թիւ կառախումբը Ֆլօրիա պիտի հանդիպի: